

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za ino-
remstvo Din 40.— neobvezno.

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafova ulica št. 5/1.
Telefon št. 2075 in 2804; ponoči tudi
št. 2034.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2036Inseratni oddelk: Ljubljana, Preše-
rnova ulica št. 4. — Telefon št. 2429Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cestaRačun pri poštne cen. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.842 — Praha čísl. 78.180.
Wien, Nr. 105.241

Ljubljana, 5. maja.

Madžarski parlament ima v razpravi pogodbo, ki sta jo v Rimu podpisala grof Bethlen in Mussolini. Da se bo pogodba ratificirala, o tem spričo absolutne Bethlenove večine ne more biti najmanjšega dvoma. Zato naš razprava zanima le v toliko, da iz nje vidimo, kako pomembno sklenjeno pogodbo v Budimpešti in kaj si madžarski politiki od nje obetajo.

Naglašalo se je že z raznih strani Male antante, da poglaviti pomen madžarsko-italijanske pogodbe ni v njeni formalni vsebini, marveč v tem, kak pomen ji Madžari pripisujejo in kak nade stavijo nanjo. Zakaj prav s te perspektive bi mogla pogodba postati opasna za razmerje med Madžarsko in njenimi sosedi in za vse obstoječe mirno stanje v Podonavju.

Iz govorov v budimpeštanskem parlamentu se razvidi, da so Madžari zares zelo optimistični glede pogodbe in da se čutijo kakor rešeni iz pasivnosti in neuprijetne izoliranosti, v kateri so bili ves čas po vojni. Toda ta osamljenost Madžarske je bila samo posledica njene politike, njene trdovratnosti, s katero vztraja v odporu proti določbam trianonske mirovne pogodbe, ki je po naziranju madžarskih nacionalističnih krogov — in med nje spada tudi Bethlenova vlada — napravila največjo krivico državi svetega Stefana. Vsa politika Male antante je samo reakcija na madžarske težnje po revanži in restavraciji stanja izpred 1. 1918.

Ako tedaj Madžari toliko pričakujejo od zveze z Italijo, ne more biti dvoma, v kateri smeri se gibljejo njihove nade.

S tem v zvezi prinaša velevažne, naravnost senzacionalne informacije vest o tajni pogodbi, ki se je v Rimu sklenila poleg javnega pakta med Bethlenom in Mussolinijem. Po tej tajni pogodbi se zavezuje Madžarska, da napade Jugoslavijo v slučaju, ako se ta zaplete v oborožen konflikt z Italijo in da hkrati odbije češkoslovaško vojsko, ako bi nastopila proti Madžarski; zato dobi Madžarska Slovaško — o teritorialnih obljubah na jugoslovenski račun, se nič ne poroča, dasi seveda ne more biti dvoma o tem, da so se tudi dogovorile. Točka glede Avstrije nas zanemara, pač pa je važno, da je Italija dala Madžarom na prosto, da si izvolijo kralja, ki more biti tudi Habsburgovec. V tem pogledu se Italija zavezuje, da podpira habsburško restavracijo tudi pred Društvom narodov.

To so velepomembne vesti. Po diplomatski praksi je sicer pričakovati za gotovo, da se bodo oficijelno demantirale, ali to nas seveda ne more zadovoljiti niti najmanj.

Grof Bethlen je dejal včeraj v parlamentu, da je imel v Rimu priključno, razgovoriti se o vseh vnanje-političnih vprašanjih, ki prihajajo v poštev za Madžarsko in njeno vnanjo politiko. Dalje pa je rekel, da napetosti med Italijo in Jugoslavijo, o kateri je govorilo več predgovornikov, ni pripisoval pretiranega pomena, češ da položaj ni tak, da bi bilo računati z neposrednimi in resnimi komplikacijami. Prorokovati pa on ne more, niti neče. Vsekakor pa sila na primerno previdnost že poglavitna okolnost, da Madžarska ni v položaju, da bi se udeležila kake resne komplicacije v taki obliki, ki bi nalagala državi dolžnost za akcijo. Pač pa zanima Madžarsko v prvi vrsti vprašanje dostopa do reškega pristanišča, kar jo sila na zbližanje z Jugoslavijo; v tem pogledu je dobila ugodna zagotovila v Beogradu že pred Bethlenovim pose-
tom v Rimu.

Razni govorniki so naglašali, kolikvega pomena je zavezništvo z Italijo za Madžarsko, ker je s tem stopila v resnejšo zvezo indirektnim potom tudi z Anglijo. Madžari tedaj po Bethlenovem posetu nikakor niso pesimisti.

Ako tedaj primerno pretehtamo javne in tajne madžarske aspiracije, izgovorene in nakazane nade, ki jih izrekajo in šepetajo v Budimpešti, moramo v prvi vrsti konstatirati, da postaja delokrog Male antante znova aktualnejši in živahnejši. Predvsem je izven dvoma, da bo madžarsko-italijanska pogodba in vse kar je z njo v zvezi, Malo antanto močno učvrstila, zakaj vse tri njene članice, Rumunija nič manj kot ostali dve, se bodo čutile ogrožene vsled nove madžarske pozicije. Osnovna ekstenzivna nujnost Male antante se s tem potencira v jako izdatni meri in konferenca Male antante, ki se prične v nekaj dneh, postaja na ta način aktualnejša, nego se je moglo še pred nedavnim misliti.

Nemčija za izboljšanje odnošajev s Francijo

Pariz, 5. maja. (pa.) Nemški odpravnik poslov Rieth je imel razgovor z zunanjim ministrom Briandom, v katerem je povdarjal potrebo nadaljnjega izboljšanja nemško-francoskih odnošajev na političnem in na gospodarskem polju. Zahteval je revizijo francoskih carinskih tarifov in dodal, da smatra nemški kabinet, da more le nemško-francoski sporazum zagotoviti svetovni mir.

Politična situacija v Beogradu

Po odhodu kralja iz Beograda še večje politično zatišje. — Dr. Korošec in dr. Ravnihar se zama pehata za vstop SLS v vlado. — Kaj pričakujejo od podeljkove seje finančnega odbora?

Beograd, 5. maja. Ker je kralj odpo-
taval v Vrnjaško Banjo, je postalo politično zatišje še mirnejše. V politič-
nih krogih se naglašalo, da pred povr-
ratkom kralja v Beograd nikakor ni prič-
akovati nobene izpremembe in zato tudi
ne izpopolnitve vlade. Razvoj notranje
politične situacije je docela odvisen od
zunanje političnih dogodkov. Dokler ni
spor z Italijo likvidiran, ni mogoče, da
bi padle nadaljne notranje politične od-
ločitve. Že zato je smatrati akcijo dr.
Korošca, ki jo je začel po svojem pri-
hodu v Beograd za vstop SLS v vlado,
kot neaktualno. Dr. Korošec je po svo-
jih razgovorih z Vojo Marinkovićem in
Markom Trifkovićem to tudi sam uvi-
del, ker je izjavil, da so bili ti sestanki
le informativnega značaja. Po vseh
današnjih tukajšnjih listov je prišel dr.
Ravnihar v Beograd, da bi podprl pri-
zadevanje SLS za vstop v vlado, kar je
vzbudilo celo v radikalnih vrstah za-
dolenje. Današnja »Reč« piše, da se
K. Korošec ponuja radikalom, da vstopi
v vlado za vsako ceno, da pa v
vladnih krogih niti nočejo razmišljati o

stvari, čeprav so klerikalci zelo poceni.

Z veliko napetostjo se pričakuje seja
fin. odbora, ki bo v ponedeljek. Smatra
se, da sedanja vlada v tem odboru ne
bo imela večine. Med radikali prevladu-
je mnenje, da bo Velja Vukičević v slu-
čaju, da njegova vlada ostane v manj-
šini, izvajal posledice in podal ostavko
svoje kabinete. Na drugi strani pa se
povdaja, da bo vlada tudi to težavo z
lahkoto prebrodila.

Za jutri popoldne je sklicana seja mi-
nistrskega sveta. Danes popoldne je bil
dalj časa na dvoru ministrski predsed-
nik Vukičević, ki je razpravljal z mini-
strom dvora Jankovićem. Danes je po-
slel predsednika vlade Vukičevića
predsednik kluba hrvatskih federalistov
bivši zunanji minister dr. Trumbić. V
političnih krogih se je danes mnogo
razpravljalo o konfliktu, ki je nastal
med muslimani in bosanskimi radikali
in ki se vedno bolj poostruje. Nekateri
celo naglašajo, da bo moral minister dr.
Srškić iz tega izvajati posledice in iz-
stopiti iz vlade.

Mussolini se je zopet premislil!

Potom svoje agenture poroča svetu, da je vsako pogajanje z
Beogradom glede tiranskega pakta izključeno! — Nova faš-
istična natolcevanja

Rim, 5. maja. o. Poslednje dni so se
širile vesti, da se bodo med Italijo in
Jugoslavijo čimprej pričela direktna
pogajanja v svrhu razrešitve spornih
vprašanj. Agentura Radio Nazionale
zatrjuje v zvezi s temi vestmi, da do-
sledje v tej pogledu še ni nič gotovega.
Vlada je sicer vedno pripravljena raz-
govoriti se z Beogradom o kakršnem-
koli vprašanju, nikakor pa ne o tiranski
pogodbi, ki se tiče izključno le Italije in
Albanije. Ker pa hočejo Jugoslavija in
njeni francoski zaščitniki razpravljati
samo o onem dokumentu, zaključuje
Radio Nazionale, je zelo težko pričeti
pogajanja, ko sta si stališči obeh vlad

tako zelo nasprotni.

Rim, 5. maja. o. »Giornale d'Ita-
lia« priobčuje danes daljše poročilo iz
Marseilla o vojaških pripravah Franci-
je ob italijanski meji. List pravi, da pri-
hajajo iz kolonij v Marseille skoraj
vsak dan močni oddelki vojaštva, ki po-
tem odhajajo v obmejne garnizije.

»Giornale d'Italia« govori pri tej pri-
liki tudi o vojaški pomoči, ki jo po nje-
govem mnenju nudi Francija Jugosla-
viji. Med drugim pravi list, da je pre-
tekli mesec odplul iz Marseilla parnik
»Jean Doublet«, natovoren z vojnimi
materijalom, ki je bil potem izkrcan
deloma v Gružu, deloma pa na Sušaku.

Tajna pogodba med Madžarsko in Italijo

Madžarska se je baje obvezala, da pošlje svojo armado na našo
mejo v slučaju spopada z Italijo. — Italija baje priznava tudi
Habsburžana za madžarskega kralja!

Dunaj, 5. maja. t. V tukajšnjih političnih
krogih povzročajo zaupna poročila o taj-
nih pogodbah madžarskega ministrskega
predsednika grofa Bethlena z Mussolinijem
velikansko razburjenje.

Po teh poročilih sta grof Bethlen in Mus-
solini poleg znane prijateljske pogodbe skle-
nili tudi tajno pogodbo, ki se nanaša v pr-
vi vrsti na Jugoslavijo, v drugi vrsti pa se
tiče tudi Češkoslovaške.

Tajna pogodba obsega baje pet točk. V
prvi točki se govori o konfliktu med Italijo
in Jugoslavijo. V primeru, da pride med
toma državama do oboroženega spopada, se
Madžarska obvezuje da takoj odpošlje svojo
armado na jugoslovensko mejo in udari na
jugoslovensko ozemlje. Najkasneje v 10
dneh mora biti mobilizirana vsa madžarska
vojska, ki mora zadržati tudi eventualni

napad češkoslovaške armade.

Druga točka se nanaša na primer vzpo-
stavitve monarhije na Madžarskem. V tem
slučaju se Italija obvezuje, da bo podpirala
Madžarsko, ako si izbere svojega kralja in
bo smatrala to kot docela notranje politično
vprašanje Madžarske. Ako bi stvar prišla
pred Društvo narodov, se Italija zavezuje,
da se bo zavzemala za to, da Društvo na-
rodov prizna novega madžarskega kralja
in naj bo to tudi Habsburžan.

V tretji točki pogodbe se govori o razde-
litvi Avstrije in o napadu na Dunaj in sicer
zato, ker je Dunaj v protimonarhističnih
rokah.

Četrta točka govori o Slovaški, ki naj
pripade Madžarski. Peta točka govori o
ustanovitvi vojaške fronte proti Rusiji.

Komisija vseučiliških profesorjev za pravopis

Zagreb, 7. maja. S popokdanskim brzo-
vskom sta se pripeljala iz Beograda semkaj
vseučiliška profesorja Ljuba Stojanović in
Aleksander Belić, iz Ljubljane pa je prišel
prof. dr. Ramanovič. Ti profesorji bodo skupaj
z zagrebškimi kolegi dr. Maretičem dr. Re-
šetarjem in dr. Boranićem razpravljali v
Akademiji znanosti in umetnosti o pravopisu
Naloga komisije, ki jo tvorijo ti profesorji,
je že na njenem lanskem sestanku v Beo-
gradu izzvala veliko pozornost. Njena na-
loga ni, da odloči ali se uvede ekavščina
ali tjeckavščina v govor in pravopis v šolah
po vsej državi, ampak o raznih tehničnih
vprašanjih pravopisa. Tako n. pr. bo komi-
sija razpravljala o tem, ali naj se vsa dr-
žava pridruži nemški interpunkciji, kakor
so jo uvedli Slovenci in Hrvati, ali pa Fran-
coski, ki so si jo prisvojili Srbi in zlasti
Beograd.

Kongres naših mest

Zagreb, 5. maja. n. Do danes popoldne se
je prijavilo 60 mest z 90 delegati za ude-
ležbo na kongresu Saveza mest Jugoslavije.
Računati je, da pride jutri še nekaj prijav.
Mesto Beograd bo zastopali župan dr. Ku-
manudi, nadalje dr. Jovanović in dva člana
mestnega sveta.

Poletni vozni red Jadranske plovitbe

Sušak, 5. maja. n. Poletni vozni red Ja-
dranske plovitbe stopi v veljavo šele 15.
t. m. skupaj s poletnim voznim redom na Je-
lenicah.

Proslava padlih borcev v Toplici

Beograd, 5. maja. P. K. predstoječim slo-
vesnostim v Toplici k proslavi spomina pad-
lih borcev se odprave v soboto vojni minister
general Hadžić. Prihodnji teden spremlja
na potovanju tjakaj ministrski predsednik
Vukičević kralja, ki se tudi želi udeležiti
svečanosti.

Iz seje anketnega odbora

Beograd, 5. maja. r. Dopoldne se je vr-
šila seja anketnega odbora. Na dnevnem
redu je bilo poročilo dr. Bankovića o ob-
tožbi proti bivšemu Davidovićevskemu mi-
nistru Risti Jočiću v zvezi z bencinsko afe-
ro Rajkovića. Poročilo obremenjuje mini-
stra Jojića, kakor tedanje ministre dr. Ko-
sto Kumanudija in dr. Šefkijo Mehmeda.
Vlada, ki ji ta stvar ni po godu, je našla
izhod, da odgovori razpravo. Kosta Timoti-
jević in Ranko Trifunović sta predlagala,
naj se zasljužio še neke priče, v prvi vrsti
advokat Dukanac in Ačimović. Čeprav
sta oba Beograjdžana in bi se hila lahko ta-
koj zashšala, je večina odgodila sejo na ne-
določen čas. Prihodnja seja se bo sklicala
pismenim potom.

Italijansko rovarjenje

Beograd, 5. maja. n. Danes je zopet do-
bilo nekaj oseb propagandistične zaljive
letake iz Italije, ki rovarijo proti enotno-
sti Jugoslavije. Letaki so prišli iz Milana.
Rima in celo iz Carigrada. Policija zbira
letake privatnikov in jih pošilja notranje-
mu ministru.

Vulkan v Kaspiškem morju

Moskva, 5. maja. s. V Kaspiškem morju je
prišel bljuvati vulkan, ki se nahaja v od-
vodu. Iz vode prihaja velik plamen.

Pot iz Budimpešte v Rim vodi samo preko Jugoslavije!

Grof Bethlen poveljuje Italijo, istočasno pa se zaveda, da so
brez sporazuma z Beogradom skupni madžarsko-italijanski in-
teresi brezpredmetni predvsem v gospodarski politiki

Budimpešta, 5. maja. o. Zunanji od-
bor zbornice je razpravljal o prijatel-
ski in razsodišni pogodbi med Mad-
žarsko in Italijo. Po daljši debati je
povzel besedo ministrski predsednik
grof Bethlen, ki je izjavil, da so bili za
sklenitev pogodbe merodajni skupni in-
teresi obeh držav. Madžarska mora
stremeti za tem, da se njeno razmerje
do sosednih držav zboljša. Madžarska
ne sme izgubiti svoje vloge, ki ji gre na
temelju njenega poveljnega razvoja. Po-
godba je enaka onim, ki so bile zadnje
čase sklenjene med mnogimi drugimi
državami in odgovarja interesom in
čustvom obeh držav. Razen tega daje
državi čvrsto oporo v raznih vpraša-
njih. Vse kaže, da je bila pogodba skle-
njena v pravem času.

Naravno je, da je ministrski pred-
sednik pri pogajanjih za sklenitev pri-
jateljske in razsodišne pogodbe raz-
pravljal z Mussolinijem tudi o važnih
političnih zadevah. Glede razmerja do
Jugoslavije in Rumunije ne bo pogodba
dovedla do težav, ki bi dajale povoda
za vznemirjanje. Saj morajo določbe
glede uporabe pristanišča na Reki sto-
piti v veljavo šele tedaj, ko se doseže
sporazum z Jugoslavijo glede tranzit-
nega prometa po njenih železnicah. Ako
ima Italija interes na tem, da spravi
madžarsko blago preko Reke, ji bo tudi
na tem, da se med Budimpešto in Beo-
gradom doseže sporazum, ki naj bi
omogočil uspešno uporabo reške luke.
V tem pogledu ni z italijanske strani
težav. Nasprotno, Rim celo želi, da se
Madžarska in Jugoslavija dogovorita.

Vse to pa je seveda odvisno od razvoja
boljšega zunanje-političnega ozračja in
normalnega razmerja dobrega sosed-
stva med Madžarsko in Jugoslavijo.

Grof Bethlen je potem prešel na raz-
merje med Italijo in Jugoslavijo in de-
jal, da se tej napetosti ne sme pripisati
pretiran pomen. Nikakor ni računati z
neposrednimi ali celo hudimi komplika-
cijami. Reči se seveda še ne more ni-
česar, vendar se lahko vidi, da se bo
zadeva kmalu povoljno rešila. Vseka-
kor mora biti Madžarska previdna in
se ne sme v kakršnoli obliki dati za-
peljati v resne komplikacije, najmanj
pa v take, ki bi državo obvezale za
kakršnokoli akcijo. »Pred svojim po-
tovanjem v Rim«, je nadaljeval mini-
strski predsednik, »sem že dobil zado-
voljiv odgovor iz Beograda na vpra-
šanje, ali je Jugoslavija pripravljena
domeiniti se glede tranzitnega vpraša-
nja in dovoliti gotove olajšave za upo-
rabo reškega pristanišča. Ker se je no-
va jugoslovenska vlada že sestavila, je
upati, da se bodo mogle podrobne raz-
prave o tej stvari kmalu začeti, narav-
no pa je, da bodo ta pogajanja trajala
delj časa. Ni dvoma, da bo sklenitev po-
godbe v velikem obsegu dovela do
tega, da se razvije med Jugoslavijo in
Madžarsko normalno razmerje. Glede
italijansko-madžarske pogodbe se mo-
re reči, da daje v vprašanje, kjer ima
Madžarska in Italija skupne interese,
madžarski zunanji politiki gotovo
oporo.»

Zunanji odbor je nato soglasno spre-
jel pogodbo z Italijo.

Predsedniške volitve v RČS 27. t. m.

Ponovna izvolitev Masaryka za predsednika zagotovljena. —
Pred odgoditvijo obeh zbornic

Praga, 5. maja. s. Na konferenci, ki
se je vršila med ministrskim predse-
dnikom Švehlom in predsednikoma obeh
zbornic, Malypetrom in dr. Hrubanom,
se je sklenilo, da se bo vršila volitev
predsednika republike 27. maja v po-
slanski zbornici.

Češki agrarci, največja skupina vlad-
ne koalicije, so sklenili brezpozorno na-
stopiti za izvolitev predsednika Masa-
ryka. Na podlagi tega sklepa se misli,
da bodo tudi ostale vladne stranke vo-
lile Masaryka, čeprav se pri manjših

strankah opaža nekaj odpor. Ker so pa
socialistične stranke, ki so v opoziciji,
sklenile podpirati kandidaturu Masary-
ka, je njegova izvolitev skoro zago-
tovljena.

Praga, 5. maja. p. Razprava o davč-
ni reformi bo v parlamentu definitivno
sprejeta do 10. t. m., nakar pride pred
senat. Nato bo zasedanje obeh zbornic
odgodeno in poslanska zbornica in se-
nat se sestane šele po novi volitvi
predsednika republike.

Mednarodna gospodarska konferenca

Načelne izjave nizozemskega in avstrijskega delegata. — Te-
žave z rusko delegacijo, ki se čuti užaljena zaradi policijskih
odredb

Zeneva, 5. maja. s. Na današnji seji je opo-
zarjal holandski delegat Zimmerman na
ameriški primer gospodarskega in državne-
ga sodelovanja ter na svobodo med posa-
muznimi ameriški državami ter je pri-
poročal Evropi, naj ne izgubi iz vida tega
primera in njegovih koristi, čeprav se za
dali časa ne obstoja nobena možnost, da bi
prišlo v Evropi do takih razmer. Davčna
bremena v Evropi so nesorazmerno večja
kot v Ameriki ter zelo ovirajo razvoj go-
spodarstva. V svojem nadaljnjem govoru je
Zimmermann razpravljati zlasti o potrebah
izvoza ter je poudarjal, da je ureditev in
olajšava izvoza najvažnejše vprašanje, za-
radi katerega trpi Evropa.

Nato je v imenu avstrijske delegacije
govorila gospa Emy Freundlich, ki je zlasti
naglašala pomen konference za konzumente
Po njenem mišljenju sta dva pota, po kate-
rih bi se moglo gospodarsko življenje Evro-
pe na novo organizirati, namreč despotičen
pot in demokratičen. Obstoj kartelov je
samo tedaj upravičen, ako bodo karteli
zastopali ne samo interesov bogatih, temveč
tudi celokupne interese naroda. Ako karte-
lizacija ne bi ustrezala tej misli, bi to le
pospešilo nekaj industrialen carizem.

Zeneva, 5. maja. (be) Po govoru avstrijskega
nizozemskega delegata se je ogla-

sila k besedi nemški delegat von Siemens,
ki je povdarjal potrebo mednarodnega go-
spodarskega sodelovanja in to posebno Evro-
pe, katere gospodarstvo trpi posebno na
raznih protekcijah državnih subvencij in
drugih povojnih neprilik. Govoril je tudi
Japonec Sidoki.

Zeneva, 5. maja. d. Z rusko delegacijo na
gospodarski konferenci so nenadoma nastale
težave. Ker se švicarska policijska oblastva
boje neljubih incidentov, so odredila najob-
širnejšo varnostno službo za rusko delega-
cijo Tako so zaprosila delegacijo, naj vsako
jutro sporoči policiji, vsak izlet, poset itd.,
da more vsakega delegata spremljati redar.
Rusi pa smatrajo, da ne gre toliko za njho-
vo varnost, kolikor za nadzorovanje. Zara-
di tega odločno zahtevajo omilitenje varno-
stne službe, ki je vsekakor dobro mišljena,
sicer ne bodo mogli ostati v Zenevi, kakor
izjavljajo. Delegacija stoji na stališču, da
nima ničesar opraviti z ženevsko policijo
ampak le z Društvom narodov. Zato je za-
prosil njegovega general. tajnika Drum-
monda za razgovor, da bi interveniral v tej
stvari. Drummond ni mogel takoj sprejeti
Rusov, vsled česar se je zopet za en dan
zavlekel prihod Rusov na sejo gospodarske
konference.

Angleški poziv za spravo z Rusijo

Ob priliki ženevske gospodarske konference pozivajo angle-
ški listi vlado, naj vzpostavi trgovinske zveze z Rusijo.

London, 5. maja. 2. Vsi listi se obširno
bavijo s svetovno gospodarsko konferenco
v Zenevi in pravijo, da le to najvažnejša
konferenca po vojni. Listi splošno naglaša-
jo in odobravajo, da se je Rusija odločila
za udeležbo na tej konferenci in pravijo, da
se v tem vidi zmaga zmernih elementov pri
sovetih. Celotni listi, ki so bili doslej nasprot-
ni sovetom, pozivajo vlado, naj se spravi
z Rusijo in naj vzpostavi predvojne trgovin-
ske zveze z njo. Z začetkom gospodarske
konference v Zenevi se začne konec naj-
večjega in najbolj tragičnega socialističnega
eksperimenta v zgodovini človeštva. Dej-
stvo je, da konferenca ne bi imela pravega

pomena, ako Rusija privratar po svoji revo-
luciji ne bi zopet oficijelno iskala sodelova-
nja z ostalim svetom. Rusija pač danes ne
more več živeti izolirano. Vsa Evropa je
preoblikovana in preindustrializirana, kar
pa nikakor ne velja za Rusijo, ki je še ved-
no največje tržišče za angleške produkte.
Trgovina z Rusijo bi pomenila za angleško
industrijo najmanj 20 let blagostanja. Nem-
čija in Francija je že uvidela možnost raz-
voja trgovinskih odnošajev z Rusijo in obe
državi sta v tem smislu uredili svojo poli-
tiko. Le Anglija doslej tega ni storila. Poli-
tika ekstremistov v obeh državah le škodu-
je gospodarstvu Anglije in Rusije.

Poostritev spora med Prago in Vatikanom

Češkoslovaška vlada ne more pristati na vatikanske zahteve glede Husovega praznika

Rim, 6. maja (t) V diplomatskih krogih vzbujajo senzacijo vest o novi fazi v pogajanjih Češkoslovaške z Vatikanom. Z naloge, da izravna spor, je bil v Prago poslan monsignor Cirinacci in ukazano mu je bilo, naj prouči razmere ter o njih poda Vatikanu objektivno sodbo. Medtem pa, ko se je Cirinacci mudil v Pragi, je dobil Vatikan avtoritativne vesti tako pismene, kakor ustne in sicer iz najzanesljivejšega izvora, o katerem ni mogoče dvomiti. Odločilne so bile v tem oziru vesti vatikanskih prijateljev na Madžarskem. Ko se je Cirinacci vrnil v Rim in nasvetoval mimi izravnavo spora, kar ne bo težko, ako se bo prosila Jana Husa motrila s stališča današnje dobe, torej kot narodno vprašanje, ne pa s cerkvenega stališča, torej s stališča kostniškega koncila, je Vatikan njegov predlog odbil in ga vrnil v

Prago s popolnoma določenimi in zadnjimi propozicijami.

Sv. Stolica se je postavila na stališče, da izmed 14 točk njih 13 ne povzroča nobenih težav in da je v vseh teh točkah pripravljena ustreči zahtevam češkoslovaške vlade, neomajno in z vso odločnostjo pa vztraja na tem, da se češkoslovaška vlada nikdar ne sme udeležiti Husovih slavnosti, a ne samo to, tudi privatno se ne sme udeležiti teh slavnosti noben aktiven član vlade.

Pri tem se Vatikan poziva na cerkveno sodbo v 14. veku, kakor tudi na stališče slovaških klerikalcev, o katerem so bili v Rimu podrobno informirani.

Pravkar je Cirinacci poslal poročilo, da se vrne iz Prage, ker češkoslovaška vlada na tako rešitev ne more pristati.

V Nemčiji napovedujejo krvave dogodke

V nedeljo se bo vršilo v Berlinu zborovanje »Stahlhelma«, kateremu nasprotujejo socijalisti in predvsem komunisti. — Krvave metode narodnih socijalistov

Berlin, 5. maja g. Za nedeljsko ogromno zborovanje nacionalsocialistične zveze Stahlhelma zveze frontnih vojakov se delajo ogromne priprave. Računajo, da se udeležijo zborovanja okrog 60 tisoč mož, ki pridejo iz vseh delov Nemčije v Berlin. Še pred par tedni se je govorilo, da pride nad 100 tisoč mož, vendar pa je medtem precej članov odpovedalo udeležbo. Dejstvo je, da se letos ne bo zbralo toliko članov v Berlinu, kot se jih je lani v Düsseldorfu. Čeprav je Stahlhelm mnogo izgubil na članih, je še vedno najmočnejša desničarska organizacija. Ni dvoma, da hoče organizacija pokazati »rdečemu Berlinu« svojo moč. Hkrati naj bo to zborovanje nekaj odgovor na lanske zborovanje komunističnih frontnih bojnikov v Berlinu.

Policija je z mnogih strani odbila pozive, naj prepreči nacionalsocialistično zborovanje, ker mora priti do spopadov z nasprotniki. Policija pa se je postavila na stališče, da je svoboda zborovanja zajamčena v ustavi in da tudi ni prepovedala lanskega zborovanja frontnih bojnikov. Vendar je pripravila vse potrebno, da prepreči spopade.

Največje nasprotstvo proti zborovanju stahlhelmskega se opazja pri komunistih, ki trošijo vznemirljive vesti o nedeljskih spopadih in krvotoku, ki je neizogibno. Vzemičenje povzroča tudi izjava Stahlhelmovega predsednika Seidelta, ki je rekel, da grede predse mese v miru v Berlin in da se tudi v miru povrnejo. Lepega dne pa pridejo v Berlin in ostanejo tam.

Nadaljevanje boja za angleški zakon o strokovnih organizacijah

Lloyd George za spremembo določb zakonskega načrta. — Novi nemiri v spodnji zbornici. — Delavske stranke proti vživanju alkohola in tobaka

London, 5. maja (lo.) Danes se je nadaljevala debata o zakonskem načrtu glede delavskih organizacij. Delavski poslanec Snowden je izjavil, da smatra za prejšnji zakon o delavskih organizacijah splošno stavko za nepostojanje. Govornik je priznal, da je splošna stavka v industrijskih sporih neuporabno orodje. Govornik je bil v vsem svojem političnem delovanju vedno za to, da se industrijske težave rešijo na način, ne da bi pri tem trpela trgovina. Ravno zaradi tega obžaluje, da je prišlo do tega zakonskega načrta, ki napravlja stališče delavstva nezmožno in spravlja njegove voditelje v velike zadrege. Kako bodo morali nastopati voditelji pri delavstvu proti nasilju, ako bodo njih pravice tako omalovaževane. Edina pot, da se prepreči splošna stavka, je, razumno razpravljanje o industrijskih sporih.

Lloyd George je izjavil, da je zakonski načrt potreben velikih sprememb, ker je poln nejasnosti in nameste, da bi jih odpravil, dodaja še novih. »Jaz ne nasprotujem,« je dejal govornik, »zakonskemu načrtu samo zaradi gotovih določb, ampak iz načela, ker v tem trenutku, ko se trdo borimo, da oživimo našo trgovino in kar odvisi od dobre volje in sodelovanja delojemalcev kakor delodajalcev, je naravnost skrajno neprevidno priti v tem trenutku na površje s tako provokacijo, kakor je ta zakonski načrt.«

Lloyd George je zaključil: »Vi lahko zaplenite vse fond delavskih organizacij, zaprete njih voditelje in lahko storite še več kot to, ne morete pa prisiliti delavstvo, da boljše dela, z nobenim zakonom. To odvisi od same ene stvari in ta stvar je dobra volja.«

London, 5. maja. (lo.) Za govor liberalnega poslanca Simona na včerajšnji seji poslanske zbornice vlada veliko zanimanje. Kakor znano, je bil liberalni poslanec John Simon tisti, ki je povodil zadnje splošne stavke izjavil, da je nepostojna in s tem mnogo pripomogel, da se je splošna stavka ponesrečila. John Simon je priznava avtoriteta v zakonodaji o delavskih organizacijah. Po Simonu bo govoril ministrski predsednik Konec včerajšnje debate v spodnji zbornici o zakonskem načrtu glede delavskih organizacij, je Robert Horne izjavil, da je odpor delavskih organizacij, ki so uživale porajanje velike predprave in ugodnosti, razumljivo. Govornik se je žudil, da se ne strinjajo z zakonskim načrtom angleški liberalci, ki so zavzeli povodno zadnje splošne stavke popolnoma drugo stališče, in jih je spominjal, da je imel nastop lorda Oxforda, Lloyd Georgea in Simona na razvoj zadnjih dogodkov zelo pomirjevalen vpliv.

Angleška nota Ameriki glede vojnih dolgov

(lo) London, 5. maja.

Današnji listi objavljajo noto, ki jo je izročila angleška vlada Washingtonu glede problema vojnih dolgov.

Vlada povdarja v svoji noti predvsem, da pismo ameriškega zakladnega ministra Mellon ne odgovarja dejstvu. Mellon namreč trdi v svojem pismu, naslovljenem na rektorja univerze v Princetownu, da prejema angleški dolžniki od Nemčije več kot je treba. Nadalje trdi Mellon, da angleška povračila Ameriki ne tvorijo nikakega bremena za angleške davkoplačevalce.

Nasproti temu ugotavlja angleška vlada v svoji noti, da je Anglija prejela na račun reparacij od Nemčije približno četrtino znanske, katerega je angleška vlada, izplačala Ameriki. V tekočem finančnem letu je prejela Anglija manj kot polovico vsote, katero mora povrniti Ameriki. V najboljšem slučaju angleški dohodki iz reparacij in drugod ne bodo presegali polovice vsote, katero bo izplačala Anglija Ameriki. Ta dejstva so neizpodbitna, ker temeljijo na uradnih podatkih glavnega agenta za reparacijska plačila, ki so popolnoma znani ameriškemu zakladnemu ministru.

Nadalje izjavlja nota, da so podatki glede reparacijskih izplačil netočni. Od prvega aprila 1919 do 31. decembra 1926 je izplačala Anglija Ameriki na račun dolga 828 in pol milijona dolarjev, medtem ko je prejela Anglija v tej dobi komaj 200 milijonov dolarjev na račun reparacij, kar pomenja, da je Anglija v deficitu za 628 in pol milijona dolarjev ali pa 129 in pol milijona funtov. Leta 1924. do 1926. je prejela Anglija vključno reparacije in povračila od njenih dolžnikov z 243 milijonov dolarjev manj, kolikor je izplačala Ameriki. Treje leto po Dawesovem načrtu je prejela Anglija na račun reparacij 12 milijonov funtov, na račun povračil zavezniških dolgov Angliji pa 8 in pol milijonov funtov, medtem ko je plačala Anglija Ameriki 33 milijonov funtov. Tekom tekočega leta in na račun četrtga Dawesovega obdobja, bo prejela Anglija 14,5 milijona funtov in 10,5 milijona na račun povračil zavezniških dolžnikov, medtem ko bo Amerika prejela od Anglije 33 milijonov.

Nota povdarja dalje, da tudi če bi Nemčija skozi 60 let, kakor je predvideno v Dawesovem načrtu, redno plačevala Angliji svoje obveznosti, bi morala še vedno več plačati Ameriki na račun vojnega dolga. Ponovno izjava angleške vlade, da hoče Anglija urediti svojo politiko napram zavezniškim dolžnikom tako, da bo prejela končno toliko, kolikor mora vrniti Ameriki, je popolnoma resnična, toda do tega ni še prišlo in angleški davkoplačevalci morajo zaradi tega nositi velika bremena. Razven tega mora nositi angleško ljudstvo veliko breme angleških posojil zavezniškim državam. Angleška vlada je posodila zavezniškom eno milijardo in 300 milijonov funtov, vsoto, ki je narasla z obrestmi do leta 1919. na 1450 milijonov, kar znaša dvojno vsoto dolgov, ki jih je napravila Anglija v Ameriki. Angleška vlada ne bo zadržala plačila zavezniških držav zase, ampak jih bo uporabila v kritje svojega dolga Ameriki.

London, 5. maja. (lo.) Razprava o Mellonovi izjavi glede angleških dolgov Ameriki se nadaljuje. Mellon je izdal o tem vprašanju ponovno obširno poročilo. V uradnih krogih povdarjajo, da angleška nota Ameriki ne zasleduje cilja, da pride do revizije angleško - ameriškega sporazuma glede dolgov, ampak hoče edinole pobiti nepravilne trditve ameriškega zakladnega ministra.

Pariz, 5. maja. (pa.) Ameriški državni urad je obvestil angleško vlado, da smatra dopisovanje med zakladnim tajnikom Mellonom in rektorjem univerze v Princetownu za notranjo zadevo in da ne želi o tej zadevi nikakih diplomatskih razgovorov.

Konferenca Male antante

Beograd, 5. maja. r. Dopoldne je poselil zunanega ministra dr. Vojo Marinkovića češkoslovaški poslanik na našem dvoru, Jan Seba. Razpravljalo se je, kakor včeraj na konferenci z rumunskim poslanikom Emandijem o delu ministrov Male antante. Poslanik Seba je izjavil novinarjem, da je z Marinkovićem definitivno določil razvrstitev dela in vprašanja, ki se bodo razpravljala na konferenci ministrov Male antante v Jachimovu.

Francosko-angleška antanta

Pariz, 5. maja. (pa.) »Petit Parisien« potrjuje, da bo spremljal predsednika Doumerguea v London zunanji minister Briand, ki bo imel tako priliko, da se razgovori s Chamberlainom o važnih političnih vprašanjih. Ministra bosta razpravljala o jugoslovensko-italijanskem sporu in o dogodkih na Kitajskem. List zaključuje, da bo to potovanje dokazalo prisrčne in trdne vezi med Anglijo in Francijo, ki bodo imele priliko se uveljaviti meseca junija, ko bo Nemčija najbrže zahtevala predčasno izpraznitev Porenja.

Vprašanje madžarske monarhije

London, 5. maja. s. »Daily Telegraph« poroča, da so zavezniški glede vzpostavitve monarhije na Madžarskem zavzeli stališče, da si more Madžarska iz vsake druge dinastije izbrati svojega kralja, samo ne iz habsburške.

Nedavno pa je bila Madžarska neoficijsko obveščena, da bi mogel priti v poštvet tudi član habsburške rodbine, ako bi Madžarska dokazala, da se strinjajo s predlaganim kandidatom vse zavezniške države in države Male antante.

Turčija in Moskva

Berlin, 5. maja. (be.) Turčija je odredila, da morajo do 1. avgusta zapustiti državo vsi caristični propagatorji.

Največja morska globočina

Berlin, 5. maja. (be.) Nemško križarka »Emden«, ki plove od otoka Celebes proti Nagasakiju, je odkrila največjo globlino morja, ki meri 10.432 m pod morsk gladino. Največja globčina dosedaj znana je bila 9788 metrov.

Pomorska razorožitvena konferenca treh držav

Pariz, 5. maja. o. »Chicago Tribune« poroča iz Ženeve, da se bo vršila pomorska razorožitvena konferenca, ki jo je predlagal predsednik Zedinjenih držav, dne 20. junija. V uradnih krogih mislijo, da bosta Japonska in Anglija zahtevali spremembo že določenega programa. Priprave za konferenco so že skoraj končane. Konferenca se bo vršila v prostorih tajništva Društva narodov in v salonih hotela National. Ženevski krogi menijo, da bosta Francija in Italija na konferenci zastopani potom nekaterih opazovalcev, čeprav je francoski zunanji minister s posebno noto ljudno odklonil povabilo predsednika Coolidgea, ki ga je poslal v Pariz.

Mussolini ne mara več avdiijenc

Rim, 5. maja. V smislu odredbe ministrskega predsednika je bilo prefektom naznanjeno, da ne sme nobena deputacija, ne privatnikov in tudi ne javnih funkcionarjev priti v Rim in prositi za avdienco pri Mussoliniju. Take deputacije bo predsednik sprejel le tedaj, če si od prefekta preskrbe zagotovilo, da jim bo avdienco dovoljena. Vsa pokrajinska vprašanja, gospodarska, politična, upravna, sindikalna, šolska in druga je treba vedno predložiti najprej prefektom, ki imajo edini pravico opozoriti vlado na ta vprašanja. Če smatrajo to za potrebno.

Italijansko-rumunska trgovinska pogajanja

Rim, 5. maja. I. Pred kratkim se je pisalo, da pride semkaj rumunski državni podtajnik v finančnem ministru Manoiilescu, da podpisuje trgovinsko pogodbo med obema državama. Ta vest se sedaj z merodajne strani ne potrjuje. Izkazalo se je, da je med obema državama glede pogodbe še nekaj točk, ki jih je treba pojasniti. V to svrhu se bodo pogajanja nadaljevala, upati pa je, da se v najkrajšem času doseže popoln sporazum. Pogodba dobi tudi posebno carinsko tarifo, ki določa minimalne postavke v prometu med obema državama. Ta tarifa je v skladu z rumunsko carinsko tarifo, ki zelo upošteva promet z Italijo. Vsekakor pa nekatere postavke še vedno ne zadovoljujejo Italije, vsled česar jih bo, kakor se čuje z merodajne strani, rumunski parlament spremenil.

Novi sklepi fašistične vlade

Rim, 5. maja. o. Danes se je pričelo novo zasedanje ministrskega sveta. Mussolini je poročal o notranjem položaju, kakor je ministrski svet odobril razne zakonske načrte, med temi tudi načrt za kraljev dekret glede izvrševanja priateljske pravne in razsodiščne pogodbe, sklenjene v Rimu 5. aprila 1927 med Italijo in Madžarsko.

V zvezi z revalutacijo lire je ministrski svet sklenil odvzeti državnim nameščencem celoma ali v celoti draginske določe. Na drugi strani je sklenil znižanje železniških tarifov za nekatere vrste blaga in poštne pristojbin za tiskovine, rokopise, trgovinske fakture itd. Obenem je bil sprejet tudi načrt na ukrepe, ki naj omejijo spekulacijo s stanovanji in nepremičninami sploh.

Jugoslavija je za Vatikan - „pars infidelium“

Bačka še vedno sestavni del madžarske škofije kalaske. — Mesto škofa so katoliški verniki dobili administratorja.

Te dni so listi poročali, da se je vršila v nedeljo 1. maja v Subotici redka slavnost. Tega dne je bil namreč posvečen za škofa tamoznji župnik msgr. Lajčo Budanović. Posvečenju so prisostvovali papežev nuncij v Beogradu Pellegrinetti in pet jugoslovenskih škofov. Iz Rima je prisel na to slavnost celo sloviti škof Sikstinski kapele in priredil koncert. Listi so poročali, kakor da gre za polnopravne škofa ter so videli v tem aktu naklonjenost Vatikanu, ki je imenoval za škofa domačina. Stvar pa ni taka. O tem prinaša sedaj beograjska »Politika« uvodni članek pod naslovom »Administrator apostolicus bacensis«, kjer piše:

»Habemus episcopum!«
Imamo škofa, toda ne mi. Msgr. Budanović ni naš škof, ni baški škof; on je karimonski škof. Tako trdi papeževa buja, ki vsebuje njegovo imenovanje. Kazimon je bil nekoč sedež škofije. Mesto je bilo na Kreti »in partibus infidelium«. Kadar imenuje katoliška cerkev škofa ad personam brez škofije, brez teritorija, ga imenuje za škofa stare, nekdanje škofije ali škofije, v kateri škof ne more vršiti svoje funkcije, ker je v oblasti nevernikov. Na ta način se je postopalo tudi tu. Ni se ustanovila in razmejila baška škofija, nego je bil on del madžarske škofije kalaske, ki je v mejah države SHS, poverjen upravi Budanoviću, najprvo kot župniku, nato kot kretskega škofa. Izprememba se je izvršila samo v osebnem naslovu upravnika, stvarno se ni ničesar izpremenilo. De jure je Bačka še vedno sestavni del madžarske škofije kalaske. Uprava pomeni provizorij in ne znači definitivnega stanja. Jugoslovenski katoličani se zato s skrbjo vprašujemo, zakaj ni bila pri ti priliki ustanovljena baška škofija kot posebna, od kalaske škofije neodvisna. Ali ni morda ureditev uprave samo simbolična potrditev, da je tudi državna pripadnost Bačke samo provizorij? Naša skrb je tembolj upravičena, ker za Bačko ni bilo treba nanovo ustanovljati škofije, temveč samo vzpostaviti prejšnje stanje. Bačka je bila že pred 20. stoletjem samostojna škofija in je imela svoj kapitel na Dunaju. Pozneje je bila iz oportunističnih razlogov področena kalaski škofiji, ohranivši navzlic temu še znaka svoje vzpostavne samostojnosti. Naša bolazen je bila nadalje povečana tudi s tem, da smo bili priče, kako na-

zlo je bila Reka z okolico odcepljena od senjske škofije, pod katero je spadala in kako je bila pretvorjena v samostojno škofijo z ital. značajem. Tako »Politika«. »Reč« pristavlja k tej sramotni aferi sledeči komentar: »Tako postopanje Vatikanu je vse prej nego dokaz njegove prijateljske naklonjenosti do naše države. Iz Rima nismo nikoli pričakovali kake posebne uslužnosti in nas ne iznenaduje, da trčimo v Vatikanu na hudobnost in zlobo, čeprav nismo nikoli dali povoda za to. Uradna politika katoliške cerkve je bila proti nam tudi tedaj, ko smo branili katoliške interese imeli proti sebi protokozidarsko Italijo. Isto politiko izvajala tudi v vprašanju baške škofije, čeprav imamo proti sebi Madžarsko pod režimom kalvinističnega Horthyja.«

Imenovanje subotičkega škofa brez škofije je bil tedaj nov, kričec dokaz protijugoslovenske politike, ki jo izvajala z vso doslednostjo Vatikan.

Politične beležke

»Slovenec« za zlorabo vere v strankarske svrhe

V zakonodajnem odboru so vse stranke razen klerikalne v razpravi o novem kazenskem zakonu glasovale za paragraf, po katerem je zloraba vere in verskih sredstev v strankarske svrhe kaznjiva. Značilno je, da proti temu paragrafu ni bilo protestov razen naših klerikalcev, kar dokazuje, da se čutijo s prepovedjo zlorabe vere prizadete. V kraljevini SHS je pravoslavnih 46,6 %, rim. katolikov 39,4 %, muslimanov 11,1 %, protestantov 1,8 %, židov 0,5 %, grških katolikov 0,4 %, vendar pa se nič ne spominja, da bi v imenu kake druge veroizpovedi nastopal proti prepovedi zlorabe vere v strankarske svrhe, ker smatra to prepoved vsakdo za samo po sebi umestno in umestno. Če poleg tega še upoštevamo, da naši klerikalci niso predstavniki 39,4 % prebivalstva, ki ga tvorijo v Jugoslaviji katoličani, marveč samo del slovenskega dela prebivalstva, izgleda tehtnost protesta naših klerikalcev še manjša. Sicer se pa duhovniki, ki ne bodo zlorabljali svoje službe v strankarske namene, — in »Slovenec« je že pogosto trdil, da jo ne zlorabljajo, — mi morda ničesar bati od tako zvanega kancelaragrafa, ki bo veljal prav tako za pravoslavno, muslimansko, protestantsko kakor za katoliško duhovščino. Če pa je »Slovenec«, drugega mnenja, potem to samo dokazuje, da se je doslej v resnici zlorabljala vera v strankarske namene, predvsem za namene SLS, in da je že zaradi tega kancelaragraf povsem na mestu.

HSS se pripravlja za volitve

Radičev »Dome« je objavil poziv na vse kraljeve organizacije HSS, naj se sestanejo v nedeljo, dne 15. t. m. ter razpravljajo o tem, koga predlagajo za kandidata pri bližnjih volitvah v Narodno skupščino. V pozivu se določajo tudi pogoji za one, ki hočejo biti kandidati. Zahteva se, naj se predlagajo predvsem sedanji narodni poslanci, a zatem občasni poslanci. Vsak kandidat mora biti večletni naročnik »Doma« ter mora biti o njem znano, da je — prečital kako knjigo. V nekem drugem pozivu naroča St. Radič kraljevim organizacijam HSS, naj v maju in juniju prirede sestanke, na katerih se bodo zbirali protovoljni prispevki za volilni fond v svrhu pokritja stroškov pri postavljanju kandidatov. Nadalje sklicuje Radič za 21. t. m. sejo glavnega odbora HSS, na kateri bo poročal o nosilskih kandidatih list in o kandidatih na podlagi predlogov okrajnih organizacij.

Italijanske obmejne šikane

Sušak, 5. maja n. Italijanska obmejna oblastva so sporočila jugoslovanskemu konzulatu na Reki, da se strogo nadzoruje vsakdo, ki ga oblastva zalotijo z navadno obmejno legitimacijo preko Lovrane, kjer se neha obmejni pas. Kakor znano, Italijani doslej niso dejali ovir osebam, ki so hotele z navadnimi obmejnimi legitimacijami poslati dalje v Italijo in celo do Benek. Kdor hoče sedaj preko Lovrane, mora imeti redni potni list in vizum.

Rumunsko-jugoslovensko-madžarska konferenca

Beograd, 5. maja. d. Rumunska vlada je poslala Jugoslaviji in Madžarski poziv, naj se zastopniki vseh teh držav sestanejo v Tamišvaru in uredijo še ostala sporna vprašanja. Beograd in Budimpešta sta objubila svojo udeležbo. Ni še določeno, kdaj se sestane ta konferenca, na kateri bodo predvsem razpravljali o raznih še neurejenih šolskih, cerkvenih in drugih zadevah, med drugimi tudi o ureditvi plačevanja pokopin. Morda se bodo pri tem obravnavala tudi razna važna zunanje-politična vprašanja.

Ruska nota pekinški vladi

London, 5. maja. s. »Chicago Tribune« poroča iz Pekinga, da je sovjetska vlada radi aretacije ruskih uradnikov in gospe Borodinove poslala ostro noto, v kateri izjavlja, da bo Moskva takoj storila potrebne korake, ako bi doletela aretirane Ruske ista usoda kakor nedavno justificirane kitajske komuniste.

London, 5. maja. s. »Morning Post« poroča iz Pekinga: Cangišolin je v razgovoru izrazil željo, da bi se ustvarila stabilna centralna vlada ter da bi se v ta namen dobilo angleško posojilo 20 milijonov funtov sterlingov.

Turčija demantira pogodbo z Jugoslavijo

Rim, 5. maja. o. Posebni poročevalec lista »Giornale d'Italia«, Alessio, je imel razgovor s turškim zunanji ministrom. V razgovoru je Tefvik Ruđi beg odločno demantiral vesti, po katerih naj bi Turčija sklepala z Jugoslavijo kakršnokoli pogodbo ali dogovore. Po 15 letih skoraj neprestane vojne, je dejal zunanji minister, si Turčija želi miru, ki naj bi omogočil čimprejšnjo gospodarsko obnovo države. V razne zveze se pa Turčija neče vmešavati.

Naši kraji in ljudje

Zopet zveza z našima letalcema

Beograjski Aeroklub je dobil včeraj iz Basore (med Džaskom in Bagdadom) sledečo brzojavko naših letalcev kapetana Sondermayerja in poročnika Leonida Bajdaka, oddano 3. maja ob 17. uri: »Prišla sva v Basoro ob 16. uri. O nadaljevanju poleta bova poročala naknadno. — Sondermayer.«

Na obali našega morja

Crikvenica, koncem aprila. Kdor pride danes v Crikvenico, se bo čudil, kako se je to naše najboljšo morsko kopališče na zgornjem Jadranu izpremenilo. Tik ob morju so zgradili nabrežje s kameno ograjo, ki sega od pomola skoraj do kopališča. Pred nabrežjem je urejen nov park z lepimi eksotičnimi rastlinami in zlasti pahljačastimi palmami. Pričetkom tega meseca je zasijala nova električna luč, ki sveži zvečer tako obilno, kakor dnevna svetloba. Vse zgradbe se čistijo in prenavljajo in vse se pripravlja, da lepo in udobno sprejme letoviščarje.

Poset pa je že sedaj jako dober in ob tem času še nikoli ni bil tako velik. Zlasti za Veliko noč je bilo polno in oba prva hotela Miramare in Therapia sta bila do zadnje sobe zasedena. Sonce je zelo toplo; nekateri gostje se že kopeljejo, drugi se solnčijo na peščinah, večina pa jih uživa morski zrak, nekaj s sprehodi ob obali, nekaj na čolnih. Saj je pa tudi poceni dobi: penzijo dobiš že za 60 Din, v »Miramaru« za 70—75 Din.

V imenovanih hotelih skrbijo sedanji najemniki, ki je izoboren strokovnjak, kar najbolje za svoje goste. Hrana je izvrstna in tudi zabav ne pogršaš. Skoro vsak dan prirejajo gostje »Miramaru« in »Therapiji« skupne izlete in piknike na večjem motornem čolnu. Bili so na Vrhniki, v Silu, Selcih, Novem, Omišlju, Kraljevi, Opatici, Roki itd. V Selcih se je zelo razširil hotel »Rokan«, v Novem so krasno zgradili obalno pot. Vobče mi je oni del Novega, ki je namenjen za tujski promet, z razkošnim hotelom »Lišani« in z lepimi vilami, senčnatim parkom in udobnim kopališčem naravnost imponiral in vzbudila se mi je želja, da bi v tem lepem kotičku naše morske obale preživel nekaj mirnih dni. Vsakomur toplo priporočam Novi kot morsko kopališče.

Z izletom v Novi je bil združen tudi poset pri teti Mari. Prijatelj v Crikvenici mi je namreč rekel, da je v Novem najboljšo vino pri teti Mari. Pošten Kranjec kot sem — sem v družbi z dvema prijateljema, ki sta prišla z Raba v Crikvenico, od katerih eden raje v usta, drugi pa v zemljo, iskal po Novem teto Maro. Poslali smo kapetana našega motornega čolna naprej, da najde teto Maro. Privedel nas je po ozki, strmi ulici — katere se je prijatelj, ki raje po ustih, zelo ustrašil — pred lesena vrata z napisom: »Kučma pri teti Mari«. Odprli smo vrata in prišli na dvorišče, to je na teraso visoko nad morjem. Teta Mare ni bilo nikjer in šele po daljšem iskanju se je prikazala z zaspanim rdečim obrazom v vsej obilnosti naših kročaric, česar pri primorskih ženah ne opažamo. Sedli smo na teraso pod pravo figovo drevo in použili dobre stvari tete Mare, seveda pri tem kritikujoč, da je naše vino boljše. Nu da, prijatelj, sta pri tem mislila na vino iz svojih lastnih vinogradov, ki jih imata doli ob Savi, jaz sem pa vino hvalil, zakaj moj pridelek je le belo vino iz ljubljanskega vodovoda.

Nadvse zabaven je bil tudi izlet v Omišlj, združen s piknikom. Vodstvo naših hotelov je naložilo na barko vse polno dobrih stvari in spremil nas je naš »ober« in še dva natakara. Okrog polnočnega smo dospeli v omišljski zaliv, na čigar obali stoji jako prikupna in čista restavracija. Na mizah restavracijske verande so nam pogrnili tu prav vesela volja nas je obšla na toplem solncu tik morja in z razgledom na vse ono zelenje omišljskega zaliva, ki smo je v Crikvenici tako pogrešali. Žal, da je bila družba tako različna, da se ni mogla strniti v eno samo veselje, kajti zastopane so bile Nemčija, Avstrija, Anglija in Madžarska, iz naših pa zopet Srbija, Hrvatska in Slovenija. Kljub temu so bili odnosi med vsemi prijateljski. Najhitreje se je spoprijateljila mladina. Dva zastavna dečka: eden iz Berlina, drugi z Dunaja, se nista ganila od

dveh Hrvatov. Povsem razumljivo! Ena je bila naravnost krasotica, ki so jo nekaj mesecev poprej na Sušaku zamenjali z miss Europo. Po obliki sodeb je bila naša Anita še lepša od Steike, zato pa je vedno imela okoli sebe kolobar mladih in starih častilcev. Na večernih plesih v hotelu »Therapia« je šla vse večere iz rok v roke, da se še oddahniti ni mogla. Men' se zdi, men' se zdi, da jo bo ugrabila Amerika, vsaj moj prijatelj Američan tako misli.

Med obedom se je izkazalo, da je najemnik restavracije naš »ober«, ki je Hrvat, in da jo oskrbuje njegova soproga. S ponosom je pokazal svojega prvorojenca, enoletnega, zdravega, rdečeličnega dečka; na moje vprašanje, kako mu je ime, je rekel: »Janez«.

»Potem je pa to slovenski Janez« sem rekel. »Zakaj Janez« so samo pri nas«.

»Saj tudi je,« je odgovoril, »njegova mama je Slovenka in je zahtevala, da ga krstimo za Janeza. Samo tako ga smemo tudi klicati.«

O ti preteklice Slovenke, kako radi imajo Janeze!

Omišljali leži kakor trdnjava na hribu 85 metrov nad morjem. Po obedu smo se povzpeli gor in smo našli prav čedno in čisto mesto z 2500 prebivalci, z vodovodom in električno razsvetljavo. Vodovod in elektrarno so zgradili s podporami izseljenecv v Ameriki. Vobče opažam, da primorski izseljenci veliko žrtvujejo za svoje rodne kraje in da prav tu deljanski kažejo svoj patriotizem.

Omišljali je priporočati zaradi res ugodnega kopališča, v katerem je voda hladnejša kot drugod in ki leži v lepem zelenju. Stanovanjske prilike so v toliko neugodne, da je treba jutraj dol in zvečer gor, zakaj opoldne lahko obudeš v obrežni restavraciji. Nu, malo izprehoda nič ne škodi!

Sirena našega motornega čolna nas je klicala nazaj, ko smo v čisti gostilni komaj poskusili dobroto krškega vina. Odpluli smo proti Kraljevi in po ogledu tega kraja nazaj proti Crikvenici.

Iz svojega bivanja ob našem morju sem hotel navesti le nekaj epizod, ki naj pokažejo našim ljudem, da nikakor ni treba hoditi v Italijo, ampak da najdejo na naši rivijeri prav tako, ali pa še boljše sonce, zrak in morje kot povsod drugod — in da ne pogršaš nobene udobnosti. Najbolj razvajalen letoviščarjem nudi Crikvenica vso komoditeto, družabnost in tudi zabavo. Prednost pa je ta, da živiš pri nas mnogo ceneje, na drugi strani pa ostane naš denar v državi, kar mora biti vsakemu, kdor ljubi domovino, prva skrb.

In ti naši kraji; drug je lepši od drugega! Od Sušaka do Budve si lahko svobodno izbiraš najlepše kotičke, da se oddaš od dela, da sebi in svoji deci utrdiš zdravje in nabereš svojemu glasnemu telesu na zdravilnem solncu in slanem zraku rezervo za meglene zime naših krajev. Največjo korist boš sam imel, dobiček bodo imeli pa tudi naši siromašni Primorci, ki jim s tem olajša življenje na njihovih nedolgovitih tleh.

In tudi pozor, slovenska dekleta! Prijatelj Američan, ki sem se z njim seznanil na morju in ki razpolaga z milijoni v dolarjih — ne v dinarjih — pride kmalu v Slovenijo, da si tu izbere Slovenko za ženo. Pogoj je, da ne sme biti bogata, da mora biti lepa in da mora znati zapravljati denar. Mislim, da ti pogoji niso tako težki, zato bi prav rad privoščil eni ali drugi, da postane tem potom ameriška državljanka.

M.

Zanimiv prirodni pojav

Megla v Dubrovniku.

Dubrovnik, 2. maja.

Dve stari vremenski pravili sta prerokovali za letošnje pomladansko vreme. Italijanski pogovor z nasilno rimo: »Quattro aprilante quaranta durante« (četrti april traja 40 dni) spaja s 4. aprilom isto nado in bojazen kakor drugo vremensko pravilo s praznikom 40 mučenikov. In 4. april je bil tukaj krasen dan. Istotako lep je bil 5. april kot četrti dan mladega meseca, o katerem se Virgil poje, da je odločen za ves mesec. Sledili so dnevi, kakor jih pozna le solnčna Dalmacija.

Na veliko soboto nepričakovan preokret; zapihala je ledena burja, zadušila je po snegu, ki je res pobelil vrhove v ozadju. Trajalo je samo 3 dni. Povrnilo se je solnce in z njim vročina, ki bi v Sloveniji me-

secu Juliju delala vso čast. Morska kopališča oficijelno še ne otvorjena, so se začela polniti ne samo s podjetnimi tujci iz mrzlejših krajev, ampak tudi z domačo mladino.

V petek, dne 29. aprila pa je prišlo nemilo presenečenje. Čez poldan smo se še solnčili na žgočem solncu in se potem hladili v morju. Okoli 2. ure pa zapazimo neki dim, ki se vleče nad Dubrovnikom proti Lokrumu. Ob treh je bil ves Lokrum v dimu, kakor da gorijo njegovi lepi gozdovi. A ni bil dim, ampak gosta megla, ki se je širila bolj in bolj in zadržala morje in sonce. Zmračilo se je eno uro prej kakor navadno. Električne žarnice, zastrepe s pajčolanom gostih drobnih vodnih kapljic, so motno blele. Z morja se je v rednih predsedkih glasila turobna sirena parnika, ki je počasi rezal meglo in dajal predpisana znamenja, da se prepriča nesreča, ker se ni videlo nič 200 korakov daleč.

Prvotno smo mislili, da se je pojavila slaba megla prahu kakor lani v maju, ko je bila ljubljanska opera tukaj. Takrat je nad morjem in pokrajino 3 dni visela gosta megla, ki pa ni bila iz vodnih kapljic, ampak iz prahu in je pokrila travo in listje z ostrim rujavkastim prahom. Dve razlagi sta tolmachi ti za potere: ali je bil prah iz Sahare ali pa iz katerega južnotatarskih vulkanov, ki ga je prinašal vroč zadržljiv veter. Letos pa je bila vodna megla. Vlaga se je čutila v zraku in na vseh predmetih. Vetrni ni bilo prav nič, niti na Boninovem ne. To je najvišja točka na cesti iz Dubrovnika v Gruz, kjer je sicer vedno prepih kakor na kakšnem gorskem sedlu. Igljice na borovih in listje na drevmu je topo in brezgibno viselo pod težo vode, ki se je nabrala na njem in počasi kapljala na tla. Takšne megle, da se po dnevu od 200 korakov naprej ne vidi ne dreve, ne hiše, sploh nič razen neprodne megle, še nisem opazil v 4 letih svojega tukajšnjega bivanja. Lanska prašna megla ni bila tako neprozorna. Sedanjio meglo razlagajo neki strokovnjaki s tem, da je bil nad Dubrovnikom minimum zračnega tlaka. Vseled tega so se semkaj stekale zračne plasti iz vseh strani. Topel z vodno paro nasičen zrak se je pomešal z mrzlim zrakom, vodna para se je vsled ohlajenja zgostila v vodne kapljice in napravila goste megle. Dokler je minimum nad pokrajino, tudi ni vetra, ki bi razgal megle. Megla je ležala vso noč in predpoldne 30. aprila, skupaj nad 20 ur. Se le poldnevno solnce je imelo toliko moči, da jo je razblinilo. Popoldne je bil zopet najlepši solnčni dan.

F. V.

Preureditev postaje Hoče za blagovni promet

Že pred vojno je izdelala bivša južna železnica obsežne načrte za predelavo in povečanje postaje Hoče pri Mariboru, ki nikakor več ne odgovarja vsem zahtevam. Tako se mora n. pr. tovorno blago voziti v 7 km oddaljeni Maribor ali Rače. Na postajo v Hočah gravitirajo okoli 10 občin, ki izvažajo poljske prideleke, sadje itd. Vrh tega prihaja v poštev še lesna industrija s Pohorja. Hočko in Slivniško polje obsega dalje zelo velike komplekse, nasajene s hmeljem. Tudi industrija in obrt s tremi tovarnami je močno ovirana, ker se mora blago voziti iz oziroma na postajo Maribor. Vedno bolj in bolj se čuti zato potreba povečanja postaje in postavitve skladišča za odpravo sporovnih komadnih in vagonskih pošilk, s čimer bi bilo znatno ustrezno poljedelstvu, trgovini in industriji v območju teh 10 občin. Obenem pa bi bila s tem primerno razbremenjena še itak preobremenjena postaja v Mariboru.

Dne 1. maja je bil na sestanku županov vseh interesiranih občin in interesov sestavljen odbor, ki ima nalogo, da poskrbi za čim prejšnje uresničenje tega načrta. Vsi merodajni čimtelji in posebno gospodje poslanci pa se naprošajo, da se isto tako zanimajo za to važno vprašanje, železniška uprava pa naj pokaže dobro voljo in tudi sama pripomore, da dobe Hoče čim prej vsem zahtevam odgovarjajočo postajo.

Ljubavna tragedija v Šiški

Sofer Franc Hudovernik, ki je v torek zvečer s strelom težko ranil svojo ljubljeno Sidorijo Kramarjevo in potem z dvema streloma končal svoje življenje.

„Črni petek“

Hugo Battauer („Der Bankkrach Unter den Linden“). Kino „Dvor“.

Dva utopljenca

Pri Sv. Marku pri Ptujju so potegnili iz Drave truplo neznanega moškega, ki je moralo ležati že več dni v vodi. Domneva se, da je to najbrž truplo železničarja Trotovskega, ki je nedavno izginil brez vsakega sledu in je imel s seboj večjo vsoto denarja.

V Ceršaku je utonil v Muri tovarniški delavec Matej Kuček. Njegovega trupla še niso našli.

30.000 za 3000 Din

V sredo, okrog 11. dopoldne, je prišla v poslovne prostore Jugoslovenske banke v Kolodvorski ulici v Ljubljani okrog 40letna ženska, oblečena v čedno sivo obleko. Napravljala je utis boljše gospodinjice iz ljubljanske okolice. V roki je držala tri tisočdinarske bankovce in naprosila namestnika blagajnika, naj ji denar zamenja v drobšč. Uradnik ji je odgovoril, da žal ne more, ker nima drobšč, naker je ženska pokazala na pravkar prinesene zavitke denarja, rekot: »Saj lahko postrežete!« Da se je znebi in ker so ga čakale še druge stranke, je uradnik res pograbil zavitek denarja ter ji v naglici odšel za 30.000 bankovcev, s katerimi je ženska izginila kakor kaka. Pomoto je uradnik opazil šele, ko je bilo že prepozno.

Zanimiv slučaj je bil prijavljen policiji, ki sedaj išče drzno goljufico.

Violinistka Vida Jerajeva,

hčerka konservatorskega profesorja Karla Jeraja in pesnice Vide Jerajev, bivša gojenka prof. Slaiss in francoskega pedagoga Luciana Capela, nastopi nočjo na koncertu v Filharmoniji skupno s koncertno pevko Fanti Čadežovo in pianistom dr. Danilom Svaro.

„Les Miserables“

(Bedni)

ra, ki zahteva, da mora ubiti prej njo. Pizarro vidi, da je izdan, spozna dvojno nevarnost in skuša zabosti oba. Leonora pa izvleče pištolo in reši situacijo.

Tretje dejanje se vrši pred grajskim dvoriščem, kjer pozdravljajo množice ljudstva ministra, ki izpusti vse jetnike. Floreana privode ukenjenega. Minister spozna v njem svojega prijatelja. Pizarrov zločin pride na dan, Leonora razkrene okrove svojega draga moža in dejanje se v splošnem veselju zaključuje.

Nocojšnji violinisti koncert, katerega priredi gdč. Vida Jerajeva s sodelovanjem solistke - sopranistke ge. F. Čadežove in g. dr. Danila Svara, obsega sledeče točke: 1.) Beethoven: Kreutzerjeva sonata za violino in klavir. 2.) a) Wagner: Arija iz opere »Tannhäuser«; b) Sonata iz opere »Zidinja«; 3.) Fauré: Sonata v A - duru za violino in klavir. 4.) Verdi: Arija Amelije iz »Plesa v maskah«. 5.) Bloch: a) Potroist; b) Radost. Vstopnice po običajnih koncertnih cenah so v predprodaji v Matični knjižarni.

Literarni večer slovenskih književnikov v mariborskem gledališču. Nocoj, v petek, dne 6. maja priredi »Društvo slovenskih književnikov« v Mariboru literarni večer. Nastopijo poleg Otona Zupančiča še F. S. Finžgar, Igo Gruden, Anton Novčan, Tone Seliskar, Ivan Zorec. Opozorjamo cenjeno občinstvo, da se tega zanimivega večera udeleži v čim večjem številu in na ta način dokumentira smisel in umevanje za lepo slovensko besedo.

Samo še danes
ob 4. pol 6. in 9. uri
11 Schillovih oficirjev
Veletilim nemške filmske umetnosti!
Pri vseh predstavah umetniški orkester.
Telefon 2730. Kino »Dvor«.
»ride največji evropski veletilim
„Les Miserables“ (Bedni)
po slovni em francoskem romanu Victor
Huga.

Žrtev dela

V torek, dne 3. t. m. se je smrtno ponesrečil 64 let stari delavec Jože Krajnc iz Laškega. Spravljali so les po neki drči v Marjah, pa ga je pri tem izpodbil hlo in ga potisnil s tako silo v prsni koš, da je obležal nezavesten. Že med prevozom je nesrečnej podlegel težkim poškodbam. Zanimivo je, da se je pred dvema letoma na istem kraju in na enak način smrtno ponesrečil tudi njegov brat.

Pred sodniki

Divji lovc.

Pred senatom so sedeli na zatožni klopi trije divji lovc. Čvrsti, širokopleči fantje so se mrko ozirali v svoje ljubice — puške, ki so ležale pred njimi na mizi kot »corpus delicti«. Menda jim je še najbolj žal za težko palico, ki leži na puškah in katere ročaj se odvijde, da dobi človek puškino cev, ki ji manjka samo kopito, katerega lahko komodo nosi v malhi.

Janez prvi je bil že dvakrat kaznovan, a lomske strasti se ne more otešiti; dočim sta bila Jože in drugi Janez še nekaznovana.

Vsi trije divji bratje so 9. marca v lovišču dr. Baltiča ustrelili divjega kozla in mu privoščili tudi 11 kg težko družico, lepo srnico.

Prvi Janez je že januarja v gozdu pod Lomom ustrelil dve srni in srnjaka, a februarja je tudi zasledoval divjačino, pa so ga presenetili lovc in se ga zelo razveselili, še bolj kot kakaga gamsa, saj so vedeli, kakšno škodo jim fant dela.

Pred senatom so priznali, da so res kozle streljali.

Predsednik: »Da, da, precej kozlov ste ustrelili!«

Prvi Janez: »Da, ustrelili smo jih, ampak februarja nisem zasledoval divjačine. Lep zimski dan je bil, na visoko smreko sem pridrl tarčo in sem jo streljal.«

Predsednik: »O ti navihamec ti, v takem snegu in vetru, pa pravi, da je tarčo streljal. Ne bo nič, fantje mladi; pa še marca si tovariška Tinčka precej močno z roko sunil v trebuh.«

Janez: »E, zdaj je kar cela nevihta naenkrat nad človekom!«

Predsednik: »Mislite, da vam bomo dali medaljo, ker dobro streljate? Za lomskega čuvaja se ponudite, bo še najbolje!«

Janez: »Ne bilo bi ne napočelo!«

Predsednik: »Janez prvi pol leta; Jože 2 meseca; Janez drugi pa 3 meseca.«

Obtoženci: »A tako dolgo da bo treba sedeti!«

Predsednik: »Da, da! Puške pa zapadejo, pa tudi palice.«

Jože: »Oj, z Bogom zeleni Bohinj!«

Prvi Janez: »Adijo, puška risana, nikdar se več ne vidiva!«

Drugi Janez: »Prej smo se s srnami gostili, zdaj bomo pa samo ričet guli!«

Predsednik: »Da, prav vam je, saj ste prave kozle streljali, zdaj boste pa lepo počivali.«

★

Sodnik je klical Miho iz Logatca, a šolerja Mihe ni bilo nikjer, bogve kje je ta čas vozil s svojim avtomobilom. In tako se je vršila razprava brez njega.

Sodnik je bral ovadbo, v kateri naznanjajo črnuški orožniki, da je Miha vozil 17. marca popoldne proti Ljubljani večjo družbo iz Domžal, in sicer kar s hitrostjo 80 km na uro. Pred Dobravo, na precej močnem ovinku, se je Miha zalezel v brzojavni drog in konfin. Fant se je namreč na svojem izletu opijal in tako so bili on in njegovi polniki v resnici v nevarnosti. Brzojavni drog se je pri sunku kar prelomil, s tako silo se je zalezel vanj Miha, a tudi konfin je avtomobil izruval ter zavozil v jarek ob cesti. Blizu droga in kamna je tedaj stala cestarjeva žena Ivanka s svojim šestletnim sinom Bernardom, ki je peljal s seboj ročni vozček in najbrže ju je rešil ta vozček, ki ga je prevrnil avto, ko se je vanj zalezel in ga pokvaril, sam pa potem zdrknul v jarek. — Priče so povedale, da je Miha tako hitro vozil, da še številke njegovega avtomobila ni mogel nihče prebrati. Ker je bil Miha radi neprevidež vožnje že kaznovan, bo zdaj prekinil svoje vožnje za avtomobilom kar 1 teden ter se bo prišel za ta čas oddahniti k sodniku.

se že mnogo tednov dan za dnem bavi s Cankarjevim tekstom ter se trudi, da z deklaracijo izrazi pravilno interpretacijo posniškega dela. Izmed tlikih dosedanjih poskusov s Cankarjevim besedilom bo ta gotovo najzanimivejši.

Chesterton obišče Varšavo. Poljski PEN-klub je povabil v Varšavo angleškega pisatelja Chestertona, ki se bo pozivu odzval ter pride na Poljsko za par tednov. Predaval bo v vseh večjih poljskih kulturnih središčih.

Proslava Iva Vojnoviča v Beogradu. Člani Akademike gledališča v Beogradu prirede dne 9. maja odsko proslavo pisatelja Vojnoviča ter uprizorijo njegovo dramo »Ekvinocij«. Pred predstavo bo govoril o pisatelju književnik dr. Svetislav Stefanović. Med odmorji bo svirala muzika kraljeve garde. Dirigiral bo skladatelj Binički.

Igor Stravinski je dovršil novo opero »Ojdisj«, katere premijera bo v Parizu pri Daghilevu. Skladba se opira na Sofoklovo besedilo.

Kolegij jugoslovenskih grafikov sporoča, da se pripravljajo razstava v Novem Sadu in prosi svoje člane, da mu pošljejo po 4—5 listov najpozneje do 5. maja.

Reinhardtova skupina v Mariboru. Iz Maribora javljajo, da se je ondoli gledališki upravi posredilo pridobiti skupino bivših Reinhardtovih igralcev, ki se nahajajo na turneji in so gostovali nekaj večerov v Beogradu, za tridnevno gostovanje v mariborskem gledališču.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama:

Petek, 6.: ob 15.: »Hlapci«. Dijaška predstava po znanih cenah. Izv.
Sobota, 7.: ob 15.: »Triglavska bajka«. Mladinska predstava po izredno znižanih cenah. Izv.

Nedelja, 8.: »Lumpacij vagabunda«. Ljudska predstava po zniž. cenah. Izv.

Ljubljanska opera:

Petek, 6.: Zaprti. (generalna skušnja).
Sobota, 7.: »Fidelio«. Premijera. Izv.
Nedelja, 8.: ob 15.: »Orlov«. Izv.

Mariborsko gledališče:

Petek, 6.: ob 20.: Literarni večer slovenskih književnikov.

Gostovanje v ljubljanski drami. V petek, dne 7. t. m. gostuje kot župnik v Cankarjevih »Hlapcih« gosp. Milan Košak, član šentjakobskega odra. Gosp. Košak spada med najboljše igralce šentjakobskega odra, župnik v »Hlapcih« pa med njegove najboljše kreacije. Predstava je po znanih cenah. Zabetek ob 8. popoldne. Na gostovanje opozarjamo vse občinstvo, ki se zanima za gledališče, zlasti pa gg. kritike.

Beethovnov »Fidelio«

Predgodovina Beethovneve opere »Fidelio«, katere premijera bo v soboto 7. t. m. ob 8. zvečer v ljubljanski operi, je sledeča: Floreana, prijatelj ministra, je znano zločinsko podjetje guvernerja don Pizarra. Ta ga da iz strahu, da ne bi svet doznal za njegove zločine, po nedolžnem zapretil. Vrže ga v državno ječo. Zena Leonora ga išče, toda ne ve zanj. Hoče ga rešiti in se preobleče v moško obleko.

Prvo dejanje nas vede na dvorišče državne jetnišnice. Tam govori paznikova hčerka Marcelina z Jaquinom, ki jo prosi, naj mu vendar že poveljno odgovori na njegove snubitve. Prošnje so zaman. Marcelini hodi po glavi lepi, mladi Floreana. Paznik obljubi svojo hčer Fidelio, ki porabi to priliko in prosi, naj paznik nastavi Floreana za ključarja v jetnišnici. Kmalu počne glas, da namerava minister posetiti jetnišnico. Pizarro se ustraši in skuša pregovoriti paznika, da bi spravil Floreana s poti. Paznik pa se brani izvršiti umor, naker se odloči za zločin Pizarro sam. On tudi zapove pazniku, naj izkopije grob za Floreana.

V drugem dejanju vidimo Floreana izmučenega v kleti. Onesveščen leži na klopi, kjer spozna Leonora v napol mrtvem jetniku svojega moža. Pojavi se Pizarro, hotel izvesti svojo nakano. Prekriza mu jo Leonora, ki zahteva, da mora ubiti prej njo. Pizarro vidi, da je izdan, spozna dvojno nevarnost in skuša zabosti oba. Leonora pa izvleče pištolo in reši situacijo.

Domače vesti

* **Izpremembe v državni službi.** V področju ljubljanske direktije državnih železnic so imenovani: Venceslav Černigoj za šefa II. oddelka vojaškega oddelka, Engelbert Paganelli za postajnega oddelka v Bistrici, Herman Lenassi za šefa kurilnice ekspoziture Murska Sobota in Fran Sivka za postajnega oddelka v Veliki Loki. Josip Cugmus je imenovan za šefa tarifnega oddelka pri generalni direktiji državnih železnic, Josip Princ pa je od komercialnega oddelka premeščen na postajo Ljubljana-glavni kolodvor. Arhivski uradnik pri okraj. glavarstvu v Kranju Anton Planinšek je trajno upokojen.

* **Premestitve uradnikov finančne kontrole.** Premestitve so naslednji uradniki finančne kontrole: J. Držaj iz Krusca v Ljubljano, J. Toskal iz Krškega v Dravograd, M. Riharič iz Doline Lendave v Krško, P. Erjavac iz Kastva v Dolno Lendavo, A. Muškatec iz Črne v Novo mesto, M. Perenčak iz Like v Kastav, I. Vukšetič iz Dravograda v Ptuj, Jakob Kaiser iz Zagreba v Maribor in M. Gila iz Maribora na Sušak.

* **Iz uradnega lista.** »Uradni list« objavlja v 48. letišnji številki navodila, kako je dajati vozne ugodnosti ob potovanju po železnikih in ladjah v državni eksploataciji ter razglas o starih in novih pivskih znamkah.

* **Sestanek donavske komisije.** Letošnji spominčani sestanek mednarodne donavske komisije bo dne 15. maja v Galacu, enem največjih rumunskih donavskih pristanišč. Na dnevnem redu so važna prometna vprašanja. Sestanku bo predsedoval italijanski delegat markiz Rosetti, našo državo pa bo zastopala naš poslanik v Bukarešti Čolak-Antić in kapetan fregate I. Vilfan.

* **Koncesije za gradnjo železniških prog.** Prometno ministrstvo sestavi v najkrajšem času posebno komisijo kateri bo poverjena naloga, da izdela zakonski osnutek o koncesijah privatnim družbam za gradnjo železniških prog.

* **Novinarska Mala antanta.** Centralni odbor Novinarske Male antante je imel te dni plenarno sejo, kateri so prisostvovali kot člani odbora v smislu statuta g. Mešar za českoslovaško in g. Anastasiu za rumunsko novinarsko združenje. Za predsednika Novinarske Male antante je bil za letošnje izvoljen poslanec g. Fran Smodel. Letošnjega kongresa, ki se bo vršil dne 14. maja v Jahlomvu, se udeležijo sledeči člani centralnega odbora: Fran Smodel, Miloje Sokić, Andra Milosavljević, Mihajlo Živančević, Radoje Marković, Vlad. Fabjančič, Stjepan Parmačević, dr. St. Erhartić, Mešar in Anastasiu.

* **Sistemizirano stanje poštne nameščenec.** Ministrstvo je izdalo pregled sistemiziranega stanja za pošto ravnanstvo ljubljanske, ki znaša 1838 uslužbenec, in sicer: 53 uradnikov I. kategorije, 394 uradnikov II. kategorije, 376 uradnikov III. kategorije, 433 zvančnikov, 461 služiteljev, 45 dnevničarjev ter 66 dnatnarjev.

* **Italijanska propaganda proti naši državi.** Opozorili smo že na bedasto in nesmiselno propagando, ki se vrši proti naši državi na ta način, da se iz raznih mest Evrope pošiljajo privatnikom v našo državo pošiljke z letaki silno neumnice vsebine. Prve pošiljke so prišle iz Turina, sedaj pa prihajajo tudi že iz Berlina in Pariza. Tudi v Ljubljani je teh letakov že vse polno. Iz njihove vsebine se vidi, da morejo take bedastoče zrasli samo v praznih fašistovskih glavah. Evo vsebine letaka, ki leži pred nami in ga je dobila narodno-socialistična stranka v Ljubljani iz Berlina: »V Jugoslaviji vladajo trije (!) milijoni Srbov deset (!) milijonov Hrvatov, Slovencev in Albancev. Tudi če bi bili Srbi v večini in kulturneši od ostalih jugoslovanskih narodov, vendar ne bi mogli trajno podjarmiti Nesrbov. So pa ne samo v manjšini, temveč tudi v kulturi zaostali za Nesrbje. S takim puhihlim orožjem fašisti nikdar ne bodo dobili blitke proti nam.«

* **Zveza uradnikov finančne kontrole** ima dne 26. t. m. v Beogradu svoj letošnji redni občni zbor. Zborovanja se udeležijo delegati vseh pokrajnih naše države.

* **Smrtina kosa.** V sredo je preminila v Središču ob Dravi po dolgi bolezni gospa Julijana Kočevar, mati starostne tamkaršnje Sokola in načelnika gasilnega društva. Pokojnica je bila obče čislana in dobra mati, ki kateri so se zatekali siromaki iz vse okolice. Ob razvrtju prapora Skupne obrtne zadruge je kumovala ob strani svojega blagega pokojnega moža, delnega poslanca. Društva v Središču izgube z njo svojo najboljšo podpornico. Pogreb bo danes, ob 2. popoldne iz hiše žalosti. — V splošni bolnici v Ljubljani je umrl včeraj po kratki bolezni hišni posestnik g. Oroslav Peček, oče priljubljenega našega igralca g. Bojana Pečka. Pokojnik je imel 11 otrok, od katerih jih živi še petero. Pogreb bo v soboto, dne 7. maja ob 2. pop. iz splošne bolnice. — Včeraj je preminil v Ljubljani g. Matej Miklavčič, magistratni uradnik Pogreb bo v soboto iz hiše žalosti, Cesta v Rožno dolino št. 44. na pokopališču v Sv. Križu. — Včeraj je umrl oskrbnik ljubljanskega mestnega drsišča, g. Dragotin Korosec. Pogreb bo danes, ob 5.30 pop. iz hiše Pod Turnom št. 2. (mestno drsišče). — Včeraj je umrla v Ljubljani gospa Elizabeta Weber, vdova po sodnem očniku. Pogreb bo v soboto, ob 6. pop. iz mrtvašnice splošne bolnice. Blag him spomin. Prizadejmo namse globoko sožalje!

* **Inspekcija osnovnih šol.** Po odredbi ministrstva prosvete se ima do konca tekočega meseca izvršiti inspekcija vseh osnovnih šol v naši državi. Šolski nadzorniki so večinoma že odpotovali v svoje okraje.

* **Na pomoč pogorlcam v Rovšah.** V noči dne 19. aprila je v vasi Rovšah, občina St. Lampert, srez Litijs, silen požar uničil peterim posestnikom vse gorljivo imetje hiše, hleve, svinjake, žitnice, sušilnice, kozolce in drvarnice, vsa živila, vso krmo, vso obleko in tudi več živine. Pogoreli nimajo prav ničesar več, niti strehe, niti obleke in si po svoji lastni moči ne morejo pomagati. Treba jim je pomoči od drugod. Da se jim olajša beda, razpisuje veliko županstvo nabiranje milih darov v vsem območju ljubljanske oblasti. Darove sprejemajo: v Ljubljani veliki župan ljubljanske oblasti in mestni magistrat, na deželi pa vsi srečni poglavarji in oblasti, ki jih bodo oni določili.

* **Štipendisti francoske vlade.** Poslaništvo francoske republike v Beogradu je obvestilo rektorate jugoslovanskih univerz, da bo francoska vlada tudi letos sprejela 30 do 40 štipendistov. Študijski leti naj bi trajali eno leto. Za štipendije lahko prošjo oni kandidati, ki imajo že diplomu o dovršeni fakulteti in se žele specializirati v svoji stroki. Istodobno se podeli tudi šest štipendij za ferialne trimesečne točaje. Te štipendije so namenjene v prvi vrsti mladim profesorjem francoskega jezika. Prijave, v francoskem jeziku, s potrebnimi dokumenti (prepis diplome ali priporočilo univerzitetnih oblasti) naj se predložijo rektoratu najkasneje do 15. maja.

* **Zveza državnih nameščenecov** za Slovenijo sklicuje za nedeljo 8. t. m. ob 10. uri v posvetovalnico mestnega magistrata strokovni svet (El. 17. pravil). Vabljeni so vsi odborniki Zveze in delegati (namestniki) pri Zvezi včlanjenih organizacij. Posebna vabilna so organizacijam že razposlana. Za odbor Joža Bekš, tajnik in Milan Paternoster načelnik.

* **Direktni vlak Zagreb-Budimpešta.** S 15. majem se uvede direktni vlak Zagreb-Budimpešta. Vozil bo podnevu preko Gjenkeleša.

* **Brezplačno zdravljenje invalidov v kopališčih.** Kakor objavlja ministrstvo za socialno politiko, se bo tudi letošnje leto število invalidov poslalo na zdravljenje v kopališča. Največ jih bo sprejetih v surduški sanatorij. Zdravljenje v kopališču bo brezplačno, istotako tudi stanovanje in hrana. Da se omogoči zdravljenje večjemu številu invalidov se bodo pošiljali v kopališča po partijah. Vsak invalid, ki se hoče zdraviti na ta način, si mora preskrbeti zdravniško spravevalo.

* **Planinci!** Sedaj, ko je pri nas že vse zeleno in so prve pomladanske cvetice že odcvetele, se začnejo pomlad na Golici. Bel plašč, ki jo je pokrival preko zime, se je začel krčiti in umikati pred pomladjo, ki je posla spodnja pobočja Golice z nebroj lepimi duhtečimi narcisami; njih vonj prepolja zrak daleč naokoli. Planinci, pokžite in pogledite, kako krasna je pomlad v naših planinah. Spodnja koča na Golici, kakor tudi Kadnikovska koča vrh Golice ste obe od 8. t. m. naprej otvoreni, preskrbljeni z dobro jedjo in pijačo, istotako tudi z lepimi fotografijami razglednicami; obe kočii ostanejo odprti čez sezono. — SPD.

* **K smrti idealnega koroškega rodoljuba g. župnika Ante Gabrona.** Vam poročam: naknadno še: Kor dijak, preden je šel v semenišče, je bil vzgojitelj v Raški grajski pri bivšem grajskem lastniku in poznejšem delnem poslancu iz kurije nem. veleposestva, g. Feliksu pl. Lencku. Bil je že takrat pri ljudstvu in vseh krogih zelo priljubljen, staro in mlado ga je rado imelo in iskalo njegovo družbo. Bodi vrlenu narodnemu možu blag spomin!

— **Velika izbira raznega perila, modnih bluz, nogavic, vezenin itd.** — se dobi po priznanim nizkih cenah pri Ign. ŽARGI, Ljubljana, Sv. Petra cesta.

* **Odbora društev Kuratorij slepcev** in Podporno društvo slepih v Ljubljani v zvezi s posebnim agitacijskim odborom zastopnic in zastopnikov raznih organizacij in društev priredila v Ljubljani pod pokroviteljstvom častnega damskega komiteja »Dneve slepih« v Sloveniji za zgradbo Doma slepih. V bodočem zavodu naj dobe zavetišče slepci iz vse Slovenije v vseh dobah svojega življenja. V ta namen se bo vršila v Ljubljani dne 7. in 8. maja javna zbirka. Prodajali se bodo bloki po 1 Din in odkupniški znaki po 5 ter 10 Din. Zato se obračamo do vseh plemenitih src z vročo prošnjo. Vsak ki vidi, žrtvuj ob teh dneh svoj obolj za slepce.

* **Sezona v likži.** Znano kopališče likže pri Sarajevu, ki je bilo že precej znamenjeno, je bilo v zadnjem času popolnoma obnovljeno. Sezona se odpre sredi tekočega meseca.

* **V gnojnici utonil.** V Medlogu pri Celju je prošil terek utonil na domačem dvorišču 23 letni Stefan Lipovšek. Lipovšek je bil lehal na božjastnih napetih. Ko je bil v torek sam doma, je šel kdat gnoj. Pri tem je najbrže dobil božjasten napad. Padel je v gnojnico in utonil. Ko so se domači vrnili s polja, so našli Stefana mrtvega.

* **V pijanosti smrtno ponesrečil.** Orožniški postaji v Tesnem pri Šibeniku so predvčerajšnjim javili seljaka, da so našli mrtvo truplo nekega možkega. Patrulja je ugotovila, da je Gasper Tervelin, seljak iz Tesnega, star 64 let. Vračal se je pijan domov ob nekem prepadu ter padel v globoko. Na neki skali si je razbil glavo ter obšel mrtve v prepadu.

* **Pri slabi prebavi,** izboljša naravni Planinka zdravilni čaj delovanje želodca in črev. Deuje vsled kri čistine in kri osvetojuje lastnosti tudi najboljša na polt kože. Cena Din 20. Zahtevajte v lekarnah. 130

* **Ljudje, ki trpe na zaprtju** in jih poleg tega muči obolenje debelega črevesa kakor tudi preobčutljivost v spodnjem delu telesa, valovanje proti možganom, glavobol in utri-

panje srca, naj jemljejo zjutraj in zvečer četrtinko čaše naravne »Franz-Josef« grenčice. Vodilni zdravilni kirurški zavodovi izjavljajo, da z najboljšim uspehom uporabljajo »Franz-Josef« vodo pred in po operaciji v trebuhu. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

NEOBČUTLJIVA URA

je Patent F. E. Roskopf s pismo. Priporočljiva za športnike, oficirje, železničarje. Že preizkušene z jamstvom dobavila:

F. Čaden, Ljubljana, Prešernova 1.

* **Proti slabokrvnosti,** blodi in slabemu teku izobno deluje »Kolaferin« (železna aromatična tinktura s kolo). Izdeluje lekarna L. Bahovec, Ljubljana, Kongresni trg. 677

* **«ITO» zobna pasta** najboljša.

* **Čudežne zdravilne uspehe** dosežete pri revmatizmu, krčih, nevralgijah (ischias) pri živčnih in ženskih boleznih, pri zapenju žil, motenju preosnove, ostarlosti, kron. kožnih boleznih, svoje telo okrepčate in pomladate, ako napravite kuro v starodavnem radioemanacijskem termalnem kopališču Toplice pri Novem mestu (Dolenjske Toplice) 36—38° C. Postaja Straža-Toplice (3 km). Sezona od 1. maja do 30. sept. Ves moderen komfort. Prospekte na zahtevo Pošta, telegraf in telefon. 142

? STANLEY ?

Iz Ljubljane

u— **Mount Everest.** V soboto in nedeljo dne 7. in 8. maja predvaja ZKD v kinu Matica izredno poučen film, ki predčuje borbo sloveštva za doseg najvišje točke na svetu, to je vrhovec Himalaje, Mount Everest 8840 metrov. Poleg poteka cele ekspedicije vidimo v filmu Indijo, Tibet, njih živalstvo in floro; tudi običaji ondotnega prebivalstva so izobno opisani. Vsakdo naj si ogleda ta spored, osobito pa ga priporočamo dijaštvu in šolski mladini. Predstave v soboto ob 14.30 in nedeljo ob 9.30 in 11. popoldne. Cene običajne po 2 in 4 Din za sedež. Vstopnice v predprodaji pri blagajni kina Maticice.

u— **Nova javna lekarna na Glincih.** Mag. pharm. Marija Zamida, lekarniška asistentka v Ljubljani, je vložila prošnjo za podelitev koncesije za novo javno lekarno za občino Vič s sedežem na Glincih. Eventualni ugovori naj se v štirinajstih dneh vložijo pri okrajnem glavarju za ljubljansko okolico.

u— **Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani** (moški zbor) se udeležijo pogreba častnega člana Glasbene Matice župnika Jakoba Aljaža na Dovjem v soboto, dne 7. t. m. dop. Zbor bo zapel v slovo zaslužnemu častnemu članu žalostinke.

u— **Pevski nastop ljubljanske mladine.** V soboto, 14. t. m. pop. bo v Unionski dvorani pevski nastop ljubljanske mladine pod vodstvom učitelje Albine Svetkove in M. Umbergerjeve. Na sporedu je cela vrsta slovenskih umetnih in narodnih pesmic. Predprodaja vstopnic od danes naprej v Matici knjigarni.

u— **Mestna zastavljavnica** naznanja, da se vrši tomesčna dražba v septembru 1926 zastavljenih predmetov v četrtlet 12. t. m. ob 15. uri v uradnih prostorih v Prečni ulici.

u— **Električna cestna železnica v Ljubljani** obvešča javnost, da bo radi popravila križišča na progi državne železnice na Dolenjski cesti v dneh 10. 11. in 12. maja na tej točki ustavljen promet z vozovi. Pocestni promet se bo za ta čas vršil preko Origve in Ižanske ceste v mesto, oziroma obratno.

u— **Člane »Edinosti«** (dramska sekcija) opozarjamo, da se vrši v soboto ob 20.30 redna vaja. Udeležba točna in sigurna. — Načelnik.

u— **Vidovičev klub** v Ljubljani ima svoj občni zbor danes ob 9. zvečer v šoli na Ledini. Dnevni red: Poročila odbora, čitanje pravil, volitev novega odbora in slučajnosti. Polnoštevilna udeležba željena.

u— **Polisnilo.** Glede na včerajšnje pojasnilo k notici »Vijoliški koncert Vide Jeračeve« nas prosil ravnanstveno drž. konservatorija v Ljubljani, da priobčimo sledeče: Ga. Fani Čadeževa ni bila nikdar gojenka tuk. konservatorija, temveč je zasebna gojenka g. Julija Beteteta. Po mnenju ravnanstva je za njena privatna zadeva, da si izbira učitelja po lastni volji in prevdanku.

TOMBOLA osrednjega društva n. j. h. poštne uslužbenec kraj. skup. v Ljubljani.

V nedeljo, dne 8. maja na Kongresnem trgu točno ob 3. popoldne. Pred tombolo pohod po mestu in koncert. Svira železničarska godba »Sloga«. Ne zamudite kupiti tablice po 2 Din. Dobivajo se pri pismonoših in v trafikah. — Čisti dobiček je namenjen le bolnim članom, vdovam in sirotam. Zato vsi na tombolo! ODBOR.

u— **Akademsko društvo »Treznost«** sklicuje za danes ob 14.30 sestanek svojih članov v balkonsko dvorano ljubljanske univerze. Dnevni rad običajen. Vsi člani in prijatelji abstinencnega pokreta vabljani!

u— **Policijske prijave.** Od srede na četrtki so bili prijavljeni policijski sledeči slučaj: 1 telesna poškodba, 1 prestopke kravljenja nočnega mira, 1 prestopke nemoralnega vedenja, 1 izgređ, 1 samomor in 10 prestopkov cestnega policijskega reda. Aratacija je bila izvršena 1 in sicer radi gojitve.

u— **Posledice igre za par konj.** V sredo popoldne sta se pripetila na ljubljanski sejtem posestnikov sin Jakob Oven iz Strahomerja in Ivan Jankovič iz Tomšija. Po končanih opravih sta odšla v Putrlihovo gostilno na Dolenjski cesti, kjer sta na dvorišču balinala. Oven je imel pri igri smolo, kar ga je neznansko jezilo. Med igro sta oba pridno pila. Slednjič se je Oven ves razdražen dogovoril z Jankovičem, da igra

zadnjo igro za par bratovih konj, ki jih je imel seboj. Oven, ki je bil že precej vinjen, je izgubil tudi to partijo. Po končani igri je sledil seveda prepir, tekom katerega je Jankovič Ovena oklofotal. Tedaj pa je Oven nenadoma potegnil iz žepa pipec in se zagnal na nasprotnika. Z nožem je zamahnil proti glavi ter prizadel Jankoviču na temenu dolgo močno krvavo rano. Dogodek bi se morda končal prav tragično, da ni prišel na dvorišče stražnik, ki je oba pretepača razdvojil in odpeljal na stražnico, kjer sta se šele pomirila.

u— **Gospodarsko napredno društvo SDS** in Narodna socialna stranka za spodnje šišenski okraj priredita v soboto ob 8. zvečer družabni večer v gostilni Bačič (»Relinghaus«). Na sporedu so zanimive točke in vabimo vse somišljenike, da se družabnega večera v obilnem številu udeležijo.

u— **Akademijo s plesom** priredi v soboto ob 8. zvečer v Areni Narodnega doma »Ljubljanska trezna miedina« pod pokroviteljstvom častnega damskega komiteja z dvorano damo go. Tavčarjevo na čelu.

u— **Lekarna G. Bakarič** se je preselila iz Karlovske ceste 2 na Sv. Jakoba trg 9 nasproti šole. 681

u— **Anglieško sukno** po solidnih cenah pri Francu Pavlinu, Gradisce 3. 635

u— **Maša na Rožniku.** Strokovno podporno društvo trgovskih in podjetniških uslužbenecv v Ljubljani ima v nedeljo 8. maja ob 9. dop. sv. mašo na Rožniku ter vabi vse članstvo, prijatelje in znanke k udeležbi 693

Iz Maribora

a— **Prevzem oblastnih zdravilišč.** Ta teden se je mudil v Mariboru vodja zdravstvenega inspektorata ministrstva zdravja, g. dr. Dolšak ter izročil v smislu amandmanov državnega proračuna oblastnemu odboru vse bivše deželne bolnice in ostale zdravstvene zavode, kakor tudi dosežadi državni zdravilišči v Dobrni in Rogški Stajini. Zdravstveni zavodi pripadajo nadzorstvu referenta oblastnega odbora dr. Vebeta, zdravilišči Dobrna in Rogška Stajina kot pridobitni podjetji pa v nadzorstvo finančnega referenta Marka Kranca. V poslovanju in ureditvi zdravilišč ne o ukremljeni oblastni odbor po naših ljubljanskih zaenkrat nobene spremembe. Uradništvo, ki je bilo doslej državno pri zdraviliščih in bolnicah, pa bo polagoma prevedeno med oblastno uradništvo, ker je oblast prejela tudi vse tozadevne državne kredite. Doslej pa ima oblastni odbor še samo enega svojega uradnika, nima pa še tudi svoje uradniške službene pragmatike.

a— **Gospodarsko in politično društvo za magdalenjski okraj** v Mariboru ima svoje širšo odborovo sejo v soboto dne 7. maja ob 20. uri v gostilni »Friedau« na Tržaški cesti.

a— **Literarni večer slovenskih književnikov** na mariborskem odru. Danes priredi »Društvo slovenskih književnikov« v Mariboru literarni večer. Opozarjamo občinstvo, da se tega zanimivega večera udeležijo v čim večjem številu in na ta način dokumentirajo smisel in umevanje za lepe slovenske besede.

a— **Razglas.** Mestna občina mariborska razpisuje oddajo kamnoseških, mizarških in pečarskih del za nove mestne stanovanjske hiše v Smetanovi ulici. S koškom za 100 Din opremljena ponudbe je vložiti v vložišču mestnega magistrata mariborskega do torika dne 10. majnika ob 11. uri. Ponudbe se bodo odprle ob 11. uri v navzočnosti ponudnikov. Vsi pripomočki in potrebni formulirji se dobe pri mestnem gradbenem uradu od petka dne 6. majnika v dopoldanskim uradnih urah. Mestna občina si pridržuje pravico oddati dela skupno ali pa posamezno brez oziroma na višino ponudnih cen.

a— **Poplava črnega vina.** Kljub nedavni preiskavi črnega vina v raznih dalmatinskih kletah raste v Mariboru konsum črnega vina. V soboto so prišli v Maribor zopet trije vagoni te dalmatinske kapljice. Kupčija domačega vina zato silno zastaja. Kakšen rezultat bo prinesla preiskava dalmatinskega vina, ki jo je nedavno odredil veliki župan, še ni znano. Pri državnem kemičnem preizkušalšču so namreč tudi reducirali osobe do samega vodje, ki je zato silno preobčuten z delom. Vsekakor pa po naših informacijah preiskava odvzeta vin ne bo razveseljava niti za lastnike niti za konsumente, ki hodijo to črno žlahtino kupovat in pit. Umestno pa bi bilo, da oblast rezultat preiskave čimprej popojnoma pojasni.

a— **Občni zbor** ima danes ob 20. v mali dvorani Narodnega doma Obrtno društvo. Ob tej priliki bo Obče slovensko obrtniško društvo v Celju izročilo prvoborniku za povzdigo obrtniškega stanu v mariborski oblasti, obrtnemu komisarju g. Založniku, častno diplomu. Obrtniki naj se zato udeležijo občnega zbora v čim večjem številu.

To je pravi zametek Aspirin tableta Bayer

Pazite na modro-belo-rdečo pekatno znamko!

Za parketna tla, linoleum itd.

uporabljajte samo 683

Schmoll-ovo pasto za parkete

s finim, nežnim gozdnim duhom.

Pozor na ime **Schmoll!**

Iz Ptujja

j— **Predavanje.** Prihodnja sobota priredita tukajšnje Sokolsko društvo občinski družabni večer v gornji dvorani Narodnega doma z novim sporedom. Ob tej priliki predava ravnateljica Seligojeva o temi: Sokolice in mati. Vabimo vse članstvo in vse prijatelje Sokolstva, naj se polnoštevilno udeležijo tega večera.

j— **Razvrtje prapora ptujskega Sokola.** Za razvrtje prapora ptujskega Sokola, ki bo o blinkoštih, se vrše velkopotezno priprave. Razvrtje prapora in ljudska slavnost s telovadnim nastopom se bosta vršila v najlepšem delu naše okolice, v zelenju Ljudskega vrta ob lepem ribniku, kjer bo tudi poskrbljeno za primerno zabavo.

j— **Požar** je dne 3. t. m. zvečer vpepelil gospodarska poslopja posestnika in gostilničarja Brnčiča v Budini pri Ptujju. Ptujski gasilci, ki so takoj prihiteli na kraj nesreče, so pravočasno preprečili, da ni ogenj uničil še stanovanjskega poslopja, ki je tudi že prišlo goriti. Živina — bila rešena. Kako je nastal požar, še ni ugotovljeno. Škoda se ceni na 150.000 Din.

j— **Spor med okrajnim zastopnikom in gosposodom Liningerjem.** Med lastnikom avtomobilne vožnje na progi Maribor — Ptuj, g. Al. Liningerjem in ptujskim okrajnim zastopnikom je nastal radi prispevka za popraviljanje cest oster spor. Okrajni zastopnik zahteva od Liningerja za dobo od 1. novembra 1925. do 31. decembra 1926. odškodninski prispevek v znesku 6528 Din, čigar celotno poravnavo pa ta odklanja, češ da se podjetje ne rentira. Lininger je tudi odklonil ponudbo okrajnega za topa, po kateri naj bi plačal od 1. maja dalje za cestni prispevek in mostnino le 1000 Din. Ako se spor ne uredi, bo paš moral prevzeti to progo kdo drug, morda n. pr. mestna občina ptujska sama ali pa v zvezi z okrajnim zastopnikom, o čemer merodajni čimhitelji tako že razmišljajo.

Iz Kranja

r— **Statistika avtov in motornih vozil v Kranju.** V mestu in okolici se je v zadnjem času število avtov in motokolov zelo pomnožilo. Prijavljenih je dosedaj v mestu samem 25 zasebnih avtov in 16 motokolov, med katerimi so vsi ti vozili oni iz najbližje okolice.

r— **Občni zbor k. o. SDS za mesto Kranj** se bo vršil v soboto, dne 7. maja, ob 20. uri v restavracijskih prostorih Narodnega doma.

Iz Laškega

l— **Okrajni zahtop** j. imel dosedaj svoje uradne prostore v »graščini«, kjer so nastanjeni tudi razni državni uradi. Klerikali so ga sedaj preselili v svojo hišo na trgu pred cerkvijo, v kateri imajo tudi konzum. V istem lokalni ima posvetovalnico klerikalna hranilnica in konzumarij. No, okrajni zastop bo plačeval najemnino, ne kaj bo na zaslužil tudi konzum. Lepo ga bajejo klerikali.

l— **Iz občinske seje.** Dne 28. aprila se je vršila zadnja seja sedanje občinskega odbora. Iz zapisnika posnemamo: Računi za I. kv. se na predlog g. Zupanca odobrijo, ker so se našli v najlepšem redu. — V reklamacijsko komisijo za občinske volitve se izvolila gg. Dergan in K. Pirnat. Članom volilne komisije se izvoli g. Osofin. — O vodovodni akciji je postal občinsko poročilo g. župana, ki je poročal, da zmanjša dosežadi vodovodni sklad preko 400 tisoč Din. Načrte za vodovod ob izviku nad Ovečami je izdelala »vrdka Slog« ter je zgradba pravačunana na 1 in pol milijona dinarjev. V nočem prihajajo tudi vasi kirofske občine Ogeče. Smarjeta in Seve, vsled č. a. je prikakovati, da bo k zgradbi prispevala tudi občina Sv. Krištof. Po daljši debati je bilo sklenjeno, zaprositi za komisijski ogled in trasiranje proge. Nadalje se bo zaprosilo za subvencije pri poljedelskem ministrstvu in pri oblastnem odboru. G. podžupan Elsbacher je poročal o finančni strani te akcije in glede najetja posila. — Marjaški občini se brezplačno prepusti za štirin letne živinske sejme občinsko sejmilišče. — G. okr. zdravniku dr. Čedeju se proda del občinske parcele ob Savinji za zgradbo vile. — V domovinsko zvezo se sprejme Franc Časl, sprejem pa se zagotovi Havelu Hasenöhrju. I. Benku in Filipu Krovina proti plačilu takse. — Za opešanje kolodvorca se votira 300 Din, za spomenik kralju Petru I. Osvoboditelju v Ljubljani 1000 Din, dijaški kuhinji v Celju 300 Din, za tombolo invalidov v Celju 100 Din, dijaškemu podpornemu društvu Domovins v Ljubljani 100 Din. — Občinskim uslužbenecem se dovoli 13 plača za leto 1926.

l— **Podpore poplavlencem.** Na intervencijo g. župana je Oblastni odbor Rdečega križa nakazal še nekaterim (petim) poplavlencem iz naše občine naknadne podpore.

l— **Zastrupljanje podgan.** Županstvo je v sporazumu s sreznim sanitetnim referentom zapobelo zastrupljati podgane v našem trgu. Že prvi dan se so pokazali uspehi. Treba bi bilo, da prebivalstvo spo-

zna važnost pokončevanja podgan in miši ter gre v vsakem oziru na roke g. sreznemu desinektorju. Strup bi se moral položiti v vsaki hiši, domače živali pa zavrovati za čas strupljenja.

Iz Trbovelj

— **Učiteljstvo dekluške šole** v Trboveljah Vodah je darovalo 145 Din za CMD, namesto venca na grob g. Horvata in g. Torija.

— **Občni zbor Glasbenega društva**. Glasbeno društvo v Hranstniku, ki ga je dolej uspešno vodil pevovodja g. Cander, namerava temeljito preurediti. V tem znanenju se je vršil tudi občni zbor, na katerem je bil izvoljen nov odbor, sestavljen iz predsednika inž. Persoglija, podpredsednice g. Lundrove, tajnika Dolanica, blagajnika g. Zamejčeve in ostalih odbornikov. Društvo prične v kratkem s sistematičnim delovanjem.

— **Dramatični tečaj**. Za člane naprednega izobraževalnega društva »Edinosti« v Hranstniku se odprli 12. junija dramatični tečaj pod vodstvom članov gledališča v Ljubljani gg. Šesta in Rogoza.

— **Razširjanje okrajne ceste**. Okrajno cesto pri trgovini g. Cepakove bodo razširili v obsegu 23 m², za kar bo zgradil okrajni zastop lastnika g. Ivanu Logarju brezplačno ob potoku oporni zid, v vrednosti 20.000 Din. Okrajna cesta v Hranstniku je na premožnih krajih preozka. Prejšnji okrajni zastop jo imel vse tako nedostatkne v načrtu in proračunu. Upamo, da bo sedanjí zastop ta načrt tudi izpeljal.

— **Novi zvono pri Sv. Marku**. Pri Sv. Marku bodo 22. t. m. vzdignili v zvonic dva nova zvonova.

— **Uradni dan Posvetovalnice za mater** v Hranstniku bo danes popoldne.

— **Preklic radi umobolnosti**. Z odlokom okrajnega sodišča je preklican radi umobolnosti Karol Učakar, posestnik sin pri Sv. Katarini, za njegovega oskrbnika pa imenovan Franc Zavrl, posestnik istotam.

SDS

Mežica. V nedeljo 1. maja smo imeli tukaj v prostorih g. Trohe javen shod SDS. Shod je vodil predsednik krajevne organizacije g. nadzgodar Petrič, narodni poslanec dr. Pivko pa nam je v obsežnem govoru pojasnil sedanji notranji in zunanji politični položaj. Naše vrste v Mežici so se konsolidirale in z novimi močmi gredo na delo za naš napredek.

Nova krajevna organizacija SDS se je ustanovila v nedeljo 1. maja za občino Majšperk in za del občine Makole s sedežem v Sestrzah na sestanku, ki se je vršil v prostorih g. Brumca. Na čelu organizacije stoji naš vrli posestnik in upokojeni železničar Jože Šturm. V odboru so zastopniki kmečkega stanu, pa tudi vinarji. Pripravljeni smo, da bo organizacija lepo uspevala. Na ustanovnem zboru so se prijavili tudi štirje novi naročniki »Domovine«.

Dopisi

BOROVNICA. V nedeljo, dne 8. maja bo v Borovnici slavnostno odprto spomenika v svetovni vojni padlim občanom. Pričetek slavnosti ob 10. zjutraj. Spomenik je izdelal iz hanskega marmorja v narodnem motivu po načrtu g. prof. Grebenca. Gostje dobrodošli!

JESENICE. Že približno pred enim mesecem smo poročali o neupravičenih ovadah našega obronštva obrtni oblasti, češ, da izkoriščajo svoje učno in delovno osebo. Minuli petek in soboto so dobili isti obrtniki in obrtnice vsled ponovne ovadbe celo ukor od sreskega poglavarja, a so dostavljene jim ukore po večini odklonili kot krivične, ker gre očitno za strankarsko gonjo. Ako so nekateri krojači in šivilje za velikononočne praznike delali nekaj ur več, so pa tudi poskrbeli, da je dobilo pomožno osebo za to primerno odškodnino. Vemo, od kod izvirajo vse ovade, vemo tudi, kje so ravno v času, ko so bile sestavljene te ovade, delali valjenci po cele noči brez presledka. Ako ne bo miru, bomo nastopili tudi mi, gradiva imamo dovolj. Do pred 4 tedni je vladala med tukajšnjimi obrtništvom najlepša slova, sedaj pa je nekdo prav brez potrebe zamešal prepir. Samo pazi naj se, da se sam ne opeče!

JESENICE. Dne 30. aprila, na predvečer 1. maja je priredil naš Sokol tolovadno akademijo, združeno s koncertom godbe na nihala, ki se je zadnji čas pod vodstvom učitelja Lašica zopet izdatno dvignila. Izvajalca raznih točk so nas zelo zadovoljila in razveselila, ker po njih lahko sodimo o sistematičnem, resnem in vztrajnem delu pri Sokolu. Prireditev je povzročila lepo število s sokolskim duhom prežetih gledalcev. V kratkem pokaže svoje delo zopet dramski odsek. Vprizori bo rusko dramo Amfisa. Vse vloge so v najsprejemljiviši rokah. Prihodnji teden bo predaval v prostorih »Edinosti« mešč. šol. učitelj Klavara o svojem potovanju po Franciji. O »Edinosti« in o napredni ideji bo predaval Slavko Mrovlje, ki je tudi obiljubljeno svoje moči posvetil »Edinosti«. Imenovani tudi pripravila na Hrušiči akademijo jeseniškega sokolskega naraščala na Hrušiči, ki se bo vršila v nedeljo, dne 15. t. m. ob pol 8. zvečer. Nekaj članov, ki so zapustili »Edinost«, ustanavljajo svoj nogometni klub, obenem

pa prosí »Edinost« za prostor, kjer bi trenirali. Sportni odsek »Edinosti« pa je mnenja, da za jesenice zadostuje en sportni odsek, v katerega naj vstopijo vsi, ki so naprednega mišljenja. Čepljenje naprednega dela ne bomo podpirali. Pozivamo zato poštene fante k skupnemu in doslednemu delu. Ovir bomo odstranili. Naši nasprotniki so v polpreteklem času, za vlade UK, zelo agresivno nastopali. Pripravljeni smo, da se zavedajo svojih pogrešk, ki jim prej škodujejo kot koristijo. Mi se ne bomo preklajali z njimi, ker se s sirovostmi ne pečamo, pač pa opažamo, da se tudi pri nas izražajo želje po napredni fronti, ki bi zaležila izpade netaktnih nasprotnikov, ki pozabljajo, da Jeseničani nismo kakšni hrbovski klupci.

KOČEVJE. Glasbeno društvo v Kočevju priredi dne 13. maja ob 8. zvečer v hotelu »Trst« predavanje o Beethovnu. Predava dvorni svetnik dr. Josip Mamtuni iz Ljubljane. Po predavanju izvajajo gojenci višjih razredov glasbene šole nekaj skladb Beethovna. Ker bo to predavanje zelo zanimivo, je želeli, da se ga občinstvo polnoštevilno udeleži.

KONJICE. Sokolsko društvo v Konjicah priredi v soboto, dne 7. t. m. ob 20. uri in v nedeljo, dne 8. t. m. ob 16. uri v dvorani Narodnega doma v Konjicah gledališko predstavo »Učiteljica«, na kar opozorjamo članstvo ter priljetelje sokolstva. 692

SV. JURJ OB JUŽNI ŽELEZNICI. Lepo uspela tolovadna akademija, ki jo je priredil Sokol v nedeljo, je pokazala, da se zavedamo doživetij, ki nam jo nalaga vzvišena sokolska misel. Strunmo so vkorakale posamezne vrste in se razvrtile na tolovadnem prostoru na kar je vse zbrane nagovoril starosta br. Svelima. V globoko zasnovanem govoru je razložil pomen in cilj Sokolstva: vzgojiti slehernega člena v dobrega, telesno, duševno in naravnostno harmonično razvitega človeka. Povdarjal je, da Sokol ni nikakoli brezversko društvo, kakor trdijo nasprotniki, kajti vera je najsvetejši del notranjega življenja vsakega človeka in ta bistveni del človekovega svetovnega naziranja vsak Sokol globoko spoštuje in čišča. Zato pa odločno odklanja vsako zlorabo tega vzvišenejšega čustva v kakršnekoli neverske namene. Po pozdravnem govoru se je zapela ljubka pesem: »Naša pomlad« in »V Korotam«. Nato so nastopile posamezne vrste. Prikorakala je moška deca in napravila proste vaje s palicami, za njo ženska deca, gojenke, člani in članice. Zelo srčkano je bilo »Djevočačko kolo«, ki so ga izvajale članice skupno z gojenkami. Nastopila je še vrsta članov na bradli in na drogu. Vsak nastop je bil priročen, burne in zaslužen odobravan. Po tolovadbi je bila svečana zabljudba članstva. Občinstvo se je razšlo z željo, da bi dočakalo še mnogo sličnih prireditev. Ne bojmo se nasprotnikov, pa naj bodo ti še tako številni in močni. Zvesti svoji svetli sokolski prisegi bodimo trdni in močni v svojih nazorih in neustrašni v borbi za ono, kar je po našem najboljšem prepričanju dobro, pravično in vzvišeno. Le krepko in vztrajno naprej, naprej po začrtani poti... Zdravo!

Naši onstran granic

— **Velik požar v Krmini**. Iz Gorice nam poročajo: Davi v četrtek ob 2.30 je izbruhnil v Krmini velik požar v milnih tverbah Caisutti in comp., ki je kmalu zajel tudi veliko skladišče moke in pšenice. Ognjegasci iz Gorice so kmalu prihiteli na lice mesta, a so imeli mnogo posla, preden so jim je posrečilo pogasiti požar. Milni so popolnoma zgoreli. Škodo cenijo približno na dva milijona lir, ki pa sta pokrita z zavarovalnico.

— **Pri Zatočniku** nadaljujejo z gradbo ceste. Okoli 100 delavcev je tam zaposlenih. Podjetnik je pričel odpuščati domače delavce in najema regnikole, dasi so domači delavci izborni. Povsod se jemlje Slovencem kruh izpod ust.

— **Ovadba**. Fašistično glasilo »Il Popolo di Trieste« ovaja slovenskega pomožnega učitelja v Rihemberku šolski in vojaški oblasti, trdeč, da je pred kratkim iztrgal dvema učencema igrače, okrašene s trobojcnico in savojjskim grbom, ter jih z zaničevanjem opteval. Dotični učitelj je rezervni alpski podporočnik... V sredstvih za odstranjevanje slovenskih učiteljev kažejo fašisti veliko iznajdljivost.

— **Posojilnica v Ajdovščini** je imela preteklo leto prometa 19.950.071,11 lir, stanje hranilnih vlog je znašalo 2.132.225,59 lir. Čistca dobička za 1926. je 21.504,13 lir. To je ena najlepše procvitajočih slovenskih zadrug, ki stoji na trdnem gospodarskem temelju.

— **Obesila se je v Gorici v hlevu v ulici Casale Zletina Katarina Bizjakova**. Kaj je gnalo staro do tega koraka nam ni znano.

— **Izpiti za poučevanje v italijanskem jeziku** se bodo vršili v mesecu avgustu Slovenski učitelji, ki jih hočejo delati, morajo vložiti prošnjo na šolskega skrbnika tekom meseca junija.

— **Vtpavske fante**, ki so bili poklicani pod orožje, je povabil občinski načelnik Pacellini k sebi in jim za slovo govoril toplo na srce, kako »orajo zvesto služiti svoji novi veliki italijanski domovini in pripravljani morajo biti za njo tudi pri preletu in umrti... Fante niso razumeli, kaj jim načelnik pripoveduje, zato pa je po

vzel besedo fašistični politični tajnik dr. Delphin in ta jih je v slovenskem jeziku navduševal za vojaško službo in vojno pripravljenost... Fante so peljali v gostilno in tam je dal za pijačo g. občinski načelnik. Občinski stroški so v podestatski spravi zelo raznovrstni...

— **Slovenskih fašistov na Sežaniščini** je okoli osemsto, organizirani so v petih fašističnih. Kamnolomskih delavcev je v sindikatu dve sto, kmetijski sindikat šteje okoli dva tisoč članov, v ženskem fašizmu je 100 članic, v društvu balil in malih Italijank je vpisanih petsto, kohorta Nanos kraške legije ima šeststo vojakov z oddelki za strojne puške in biciklje.

— **Ureditve zadeve poštornarilnih knjižic** izpod Avstrije se vrši tako, da po krajinski poštne vodstva odpošljejo vsak teden v Rim kakih 3000 knjižic. Del hranilnih knjižic, zbranih v letu 1924., se nahaja še vedno pri centralni dunajski hranilnici radi ugotovitve terjatev. Upati je, da bo vse delo končano do konca junija tega leta.

— **Fašistična čitalnica**. Iz Kanala poročajo, da so otvorili fašistično čitalnico, namenjeno delavcem bližnjih tvornic. Dvorana jim je na razpolago vsak večer, trkorak na tekem se izposojajo knjige. Knjižnica jih ima tisoč, pa same take, ki so primerne za kulturno propagando med delavstvom. Tudi v sportnem oziru se je pričelo skrbeti za delavce.

— **V ladjedelnic v Trzinu** se je znižala delavcem plača že zelo občutno. Navaden delavec zasluži na dan do L. 13,25. Delavec porabi na dan za revno hrano L. 6,50, za sobo na teden 12 L., za bolniško blagaj

Gospodarstvo

Obrambna sredstva zoper hmeljske škodljivce

(Iz poročila g. Petriča na obnem zboru Hmeljarskega društva v Zalcu.)

Škodljivce naše hmeljske rastline razvrščamo v tri vrste. V prvo vrsto spadajo vsi naši hmeljarji, ki imajo za vse nauke in dobre nasvete gluha ušesa. Pri tožbe hmeljskih kupcev zaradi nečistega obiranja, nepravilnega sušenja in basanja ne potihnejo in se ponavljajo leto za letom. Isto tako se ponavljajo pritožbe zaradi nepoštenosti pri prodaji hmelja. Nerevelno pa ravnajo sicer tudi nekateri, večina domači prekupci, tako zvani letarji z našimi pošteni hmeljarji.

Obrambno sredstvo zoper malomarnost naših hmeljarjev je pouk in dober vzgled. Naši hmeljarji morajo bolj marljivo sledovati poučna poročila o hmeljarstvu v domačih časopisih, morajo zvesto poslušati nauke umnega hmeljarstva povodom poučnih shodov, v vseh dvomljivih primerih morajo vpraševati in se tesno oklepati svoje edine strokovne organizacije, to je Hmeljarskega društva za Slovenijo v Zalcu.

Hmeljarstvo nam bo ostalo kot vir blagostanja le tedaj, ako bomo vsi hmeljarji resno upoštevali naslednji glavni navodili: 1.) Pri popolnem in temeljitim izkoristitvi hmelja na razpolaganje danih sredstev poizvajati le blago najboljše kakovosti. 2.) Izmed vseh kultur gre hmelju prvenstvo; to se pravi hmelj je prvi, potem pridejo še le žito, seno, sadje, vino itd.

V drugo vrsto hmeljskih škodljivcev spakšodljivcem uspešno postaviti v obrambo prštevamo hmeljske stenice. Kako malo so hmeljarji poučeni o hmeljskih škodljivcih, dokazuje dejstvo, da smatrajo sleherni mušico na hmeljskem perju za muho aphid, povzročiteljico hmeljskih ušil, in vsakega pajka za rdečega pajka. V tem oziru je našim hmeljarjem potrebno še prav mnogo pouka.

Obrambnih sredstev zoper živalske škodljivce je več. Priporočila se škropljenje z raztopino tobačnega ekstrakta ali s prekuhanim kvasjco ali s petrolejevo emulzijo. Po izjavi nekaterih hmeljarjev je škropljenje s prekuhanim kvasjco učinkovalo sigurneje in hitreje nego škropljenje z raztopino tobačnega ekstrakta.

Prvo sredstvo se pripravi tako - le 1 kg kvasjce (mušjeva ali grenkega lesa) se v 10 litrov vode povre in potem pusti 24 ur stati. Nato se izvleček odlije in se mu pri meša 1½ kg mazavcega mila, ki smo ga poprej raztopili v vodi. Ko sta se obe tekočini pomešali, se dolije še toliko vode, da znaša vsa zmes 100 litrov.

Kot obrambno sredstvo zoper hmeljske ušil in zoper rdečega pajka uporabljajo na Češkem in Nemakem večina raztopino tobačnega ekstrakta, ki se pa pripravi tako: 1½ kg mazavcega mila se raztopi v 3-4 litri vode, temu se pri meša ¼-1 kg tobačnega izvlečka. Tej zmesi se prilije toliko mehke vode, da se dobi 100 litrov tekočine.

V drugo vrsto hmeljskih škodljivcev spadajo živalski in v tretjo vrsto rastlinski sovražniki hmeljske rastline.

Ako se pa hoče hmeljar sama dvoma škodljivcem uspešno postaviti v obrambo, je neobhodno potrebno, da se z njimi seznani. Umen hmeljar opazje skrbno sam razvoj svojih hmeljskih nasadov dan za danom. Vsak sumljiv pojav vzbuja njegovo pozornost in ga skuša doznati.

Med najhujše sovražnike hmeljske rastline prštevamo hmeljske stenice. Za pokončevanje nadležnega bolhača, ki se skoro vsako leto pokaže tudi v naših nasadih, se priporočajo s katranom ali pitijim limon pomazane deske ali lepenska, ki se polagajo okoli hmelja in na katere naj padajo bolhači in se naj ulovijo, ko si potrese hmeljski drog. Ta način obrambe ni pravi niti ne uga in dvomim nad zaželjenim uspehom.

V nekaterih krajih je škoda, ki jo povzročajo v hmeljskih nasadih voluhar in ogri, prav občutljiva. Zoper voluharja priporočajo urednik »Sedanjari« v trinarju v 2. številki t. l. posebene pasti. Zoper ogre, ki morejo ob gozdnih robovih nabijajoča se hmeljska populnoma uničiti, pa morda ni boljše obrambe, kakor med našim ljudstvom po krivici še vedno hudo zatirani krivci.

Obrambna sredstva zoper živalske hmeljske škodljivce so še: 1.) nadomestitev hmeljskih nasadov na dreže z nasadi na šice; 2.) uničevanje hmeljskih škodljivcev in njih zalege v razpoklinah in pod skorjo hmeljskih drogov potom vročine ali mokrrote; 3.) zažiganje dozorlih hmeljskih trt, panog, listov in drugih odpadkov; 4.) stanoviti boj vsem poljckemu plevelu in 5. izruvanje ter zatiranje divjega hmelja.

Razveseljivo je dejstvo, da se škoda, povzročena po hmeljskem kebru, od leta do

no L. 6, za liktorsko posojilo plačujo L. 3, za sindikalno članarino L. 0,60 in včasih pridejo še drugi odteglaji in tako mu ostane koncem tedna malo ali nič. Ravnatelstvo odpušča slovenske domače delavce, na novo sprejme le malokaterga, ozirajo se le na one, ki so se vrnili iz vojaške službe pa so bili v ladjedelnici že prej zaposleni.

— **Odšel je iz Ajdovščine** v Jugoslavijo bivši tamošnji občinski tajnik Rudolf Kolavčič. Bil je izobren občinski uradnik ali občinski tajnik v obmejni pokrajini morajo biti Italijani! Zato je moral proč domačin, poštenjak in narodnjak.

— **Pri Sv. Luciji** se vrši na velikonočni ponedeljek običajni sejem. Prejšnja leta je kar mrgolelo kupcev po sejmiku, sedaj pa je velikonočni sejem le slab spomin na nekdanje čase. Gospodarsko stanje po tolimskih vaseh hira, finančna kriza tišči kmeta k tlom, zato pa propadajo tudi sejmiki. Kako kupovati, če ni denarja niti za najnujnejše reči!

— **Kulturne prireditve in plesi**. Znano je, kako postopa oblast s slovenskimi izobraževalnimi društvi. Polno je razpuščanj, nekatera živorarijo, kjer pa se gibljejo in delujejo, naletajo na kako oviro pri vsaki prireditvi. Dovoljenje pride včasih pred prireditvijo ali ga pa sploh ni! V slednjem slučaju so stroški tu in ves trud že zaman. Sistematično se s strani oblasti ubija kulturno udejstvovanje med Slovenci, dovoljujejo pa se plesi, ki dajejo oblastnim blaginjam velike dohodka. Za velikonočje je bilo letos po deželi polno plesov in le par kulturnih prireditev. Včasih ni bilo tako!

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (6. t. m.) Pšenica: baška, 75 kg, 2 %; 1 vagon 810; baška, 76 kg, 2 %, 1 vagon 317,50. Turšičica: baška, glavna proga, 2,5 vagona 167,50; 168; baška, okrogla, 1,5 vagona 175; sremaka, zlati zuban, 1 vagon 175; sremaka, Indija, 1 vagon 167,50. Moka: baška, 40 g, 1 vagon 454; baška, 40 g, 1 vagon 365. Otrabi: bosanski, 300 vagon Sarajevo, 1 vagon 153. Tendenci čvrsta.

Dunajska borza za kmetijske produkte Dviganje cen na ameriških terminskih tržiščih se nadaljuje. Na vseh evropskih tržiščih se je pojavila čvrsta tendenca. Trgovci so primorani odločiti se za nakup, ker so zaloge večina izčrpane. Na dunajskem tržišču vlada zelo čvrsta tendenca, povprastevanje je živahno, ponudba pa nezadostna. Posebno za rž je veliko povpraševanje. Za avstrijsko rž se je cena povzela na 1,25 šilinga. Tudi v trgovini z moko se je pojavila čvrsta tendenca. Uradno notirajo viljužna blagovnoprometni davek za 100 kg brea en

rine v šilingih: pšenica: domača 43,50 do 44; madžarska Tisa (79/80) 50-50,50; rž: domača 41,50 - 42; madžarska 41,75 do 42; ječmen: pivovarski I. 38 - 41; turšičica: 25 - 26; oves: domači 33,50 do 34 nominalno; moka 40 (v trgovini na debelo): domača 74 - 76, madžarska 71 do 74, jugoslovenska 68 - 71.

— **Tvornica vžigalce »Drava«** prešla v roke švedskega vžigalnega trusta. Vest o nakupu delnic naše tvornice vžigalce »Drava«, v Oslu, ki s strani švedskega vžigalnega trusta, se potrjuje. Delnice tega podjetja so se na zagrebški borzi v zadnjih dneh znatno dvignile. Zagrebški »Morgenblatt« poroča, da je švedski vžigalni trust kupil od predsednika »Drava« Reiserja in njegovih sorodnikov 76.000 delnic tega podjetja po kurzu 10 dolarjev za komad. Gosp. Reiser ostane baje še tri leta predsednik družbe. Z druge strani poročajo dodatno, da se bo v kratkem sklical izredni občni zbor te družbe, na katerem se bodo izvršile potrebne izpremembe v ravnateljstvu in upravnem odboru.

— **Tvornica vžigalce »Drava«** je eno najslavnejših industrijskih podjetij v naši državi. Za časa avstro - ogrske monarhije je bila prva in največja tvornica vžigalcev. Podjetje zaposluje še danes okoli 600 delavcev. Švedski vžigalni trust si je za nakupom teh delnic pridobil absolutno majoriteto v tem podjetju, kajti od 150.000 delnic je prešlo v njegovo last 76.000 delnic. Švedski vžigalni trust je kupil te delnice za 43,2 milijona Din, čeprav znaša njih nominalna vrednost le 3,6 milijona Din.

— **Za lesne trgovce in industrije**. Na dan 28. t. m. je razpisana dražba Tebarske lesne industrije v Teharjih pri Celju. Posestvo in tvornica, ki je moderno opremljena, sta v najboljšem stanju. Soda cenitev je zelo nizka, to je 383,402 Din. Nudi se našim industrijskim krogom lepa prilika za povzdigo domače industrije. Ker se zanimajo Avstrijci za nakup tega našega podjetja, kar je najboljši znamenje, da ima lepo bodočnost, opozarjamo s tem našo narodno javnost, da se zainteresira, da ne pride to domače podjetje v tuje roke.

— **Ugodnosti domačih producentov pri državnih dobavah**. Za izvrševanje členov 140 in 141. srbskega obrtnega zakona, ki določata, da se morajo ponudbe domačih trdnj upoštevati, dokler niso za več kakor 10 % dražje od inozemskih ponudnikov, je ministrstvo za trgovino in industrijo na podlagi člena 266. finančnega zakona (razširjenje omenjenih paragrafov na vse ozemlje naše države) izdalo sledeča navodila: 1.) Pri dobavah za državo in samoupravna telesa se more značaj domače produkcije dokazati samo s potrdilom Trgovske, obrtne in industrijske zbornice, na katere področju se proizvajajo predmeti, ki se dobavljajo za državo. 2.) Ako domače blago pri nabavah pounja trgovcev, velja ugodnost le tedaj, če je ponudnik domača trdnja. V tem primeru mora proizvajajoče obrtno ali industrijsko podjetje, ki je blago trgovcu dobavilo ali oddalo v komisijo, še s posebno listino potrditi, da je to blago dobavilo ali oddalo v komisijo. 3.) V potrdilih sme zbornica na zahtevo stranke naznačiti tudi produkcijo sposobnost podjetja, v čigar korist se potrdilo izda. Zbornično potrdilo je izdati za vsak konkreten primer nabave s točno označbo blaga po vrsti in količini. 4.) Zbornice so dolžne nujno reševati tozadevne prošnje in morejo zahtevati eventualne informacije od obrtnih zadrug, občinskih uradov itd. v 24 urah.

— **Izseljevanje iz naše države**. Tekom 1. 1926. se je iz naše države izselilo 15.726 ljudi, od tega 1508 iz Slovenije. Največ ljudi se je izselilo iz Hrvaške (5651), razmeroma najmanj pa iz Srbije (1240).

Borze

5. maja.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupijski zaključki.) Vrednote: investicijsko 84,50-85,50, vojna škoda 0-338, zastavni in komunalne Kranjske 20-22, Celjska posejilnica 195 - 197, Ljubljanska kreditna 195 - 0, Merkantila 98 - 100, Prastidiona 850 - 0, Kreditni zavod 160 - 170, Trbovlje 0 - 500, Veveče 130 - 0, Stavna 55 - 65, Sešir 104 - 0. - **Blago**: Tendenci za les neizpremenjena, za deželne pridelke čvrsta. Zaključeni 3 vagoni lesa.

ZAGREB. Tendenci v Vojni škodi je neizpremenjena. Promptna se je trgovala po 336 - 337. - **Deviza** na Italijo je nekoliko oslabela. Proti koncu borznega sestanka se je trgovala po 238,25. Notacija Londona se je povečala za 10 točk. Skupni delovni promet 6,5 milijona Din. Notirale so devize: Dunaj 800,5 - 808,5, Berlin 1349,36 - 1352,36, Italija 238,06 - 240,06, London 276,30 - 277,10, Newyork 56,75 - 56,95, Pariz 222,25 do 224,25, Praga 168,90 - 169,10, Curih 1094 - 1097; efekti: bančni: Hrvatska 96,50 - 97,50, Kreditna Zagreb 93 - 94, Jugo 93 - 94, Ljubljanska kreditna 150 - 0, Narodna 4650 - 0, Obrtna 40 - 42, Prastidiona 850 - 855; industrijski: Gutmann 310,50 - 315, Slavonija 28 - 29, Danica 290 do 205, Sečera 518 - 525, Vagon 53-54, Union 305 - 310, Veveče 131 - 140, Ragusa 420 - 425, Trbovlje 495 - 515, Drava 645 do 650, Našička 0 - 2100; državni: investicijsko 84,75 - 85, agrarne 51 - 51,50, Vojna škoda promptna 836,50 - 837, kasa 336,50 - 337, za junij 340 - 341, za julij 342 do 344.

BEograd. Devize: Dunaj 800,5-808,5 Berlin 1349,6 - 1352,6, Bruselj 792,5-795,5, Budimpešta 998,5 - 996,5, Bukarešta 35,75 do 36,25, Italija 238,97 - 239,5, London 276,3 - 277,1, Newyork 56,75 - 56,95, Pariz 223 - 225, Praga 168,3 - 169,1, Svica 1094 do 1097, Sofija 40,75 - 41,25.

CURIH. Beograd 9,1325, Berlin 123,2125, Newyork 519 in petnaest šeststajnik, London 25,26 in sedem osmin, Pariz 20,375, Milan 27,375, Praga 15,40, Budimpešta 90,90, Bukarešta 3,31, Sofija 3,75, Varšava 58,12, Dunaj 73,175.

TRST. Devize: Beograd 33,25-33,75, Dunaj 264 - 274, Praga 56,45 - 56,95, Pariz 74,45 - 74,95, London 92,40 - 92,70, Newyork 18,95 - 19,05, Curih 364 - 368, Budimpešta 328 - 338, Bukarešta 11,95 do 12,45; valute: dinarji 33 - 34, dolarji 18,70 - 19.

DUNAJ. Devize: Beograd 12,45 in tri osminke do 12,49 in tri osminke, Berlin 168,03 - 168,53, Budimpešta 123,67-123,97, Bukarešta 4,495 - 4,515, London 34,465 do 34,565, Milan 87,17 - 87,27, Newyork 708,95 do 711,45, Pariz 27,785 - 27,885, Praga 21 do 21,08, Sofija 5,1075 - 5,1475, Varšava 79,29 - 79,73, Curih 136,95 - 136,85; valute: dinarji 12,4325 - 12,4925, dolarji 705,75 - 709,75.

Deviza Beograd na ostalih borzah: v Pragi 59,205, v Berlinu 7,229.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, 5. maja 1927.

Višina barometra 808,8 m

Kraj	Cas	Barom.	Temper.	Kel.vlaga %	Smer vetra tr brzina v metrih	Oblatno 0-10	Padavine	
Opazovanja							Vrsta	v mm do 7. ure
Ljubljana (dvorec) . . .	7. 8. 14. 2L	760.9	14.3	95	SWS 2	10	dež	125
Zagreb		760.6	19.0	72	W 4	5		
Beograd . . .		761.6	16.2	83	W 4	0		
Sarajevo . . .		760.7	15.0	97	SE 6	1		
Skopje	8.	762.1	20.0	98	SE 6	8		
Dubrovnik . .		761.9	17.0	66	ESE 4	0		
Split		763.1	16.0	64	SE 2	9		
Praha		762.3	20.0	67	SE 4	9		
Maribor	7.	761.7	16.0	64	SE 10	0		

Iz življenja in sveta

Koliko stane Društvo narodov

Gospodarskemu odboru Društva narodov je bil pred kratkim predložen akt, ki izčrpnost pojasnjuje razmere v tej instituciji. V Društvu narodov je sedaj zaposlenih 844 ljudi, med njimi 219 švicarjev, 216 angležev, 180 francozov in 229 oseb drugih narodnosti.

Glavni tajnik Društva narodov je sir Eric Drumond, ki dobiva 100.000 švicarskih frankov plače na leto in 67.000 frankov za reprezentacijo. Drumond ima pomočnika, ki prejema 100.000 švicarskih frankov plače. Dalje ima zavod tri podtajnike, ki prejema po 75.000 švicarskih frankov in po 37.000 frankov za reprezentanco. Uradniki pisarne glavnega tajnika prejema po 28.19 in 10.000 frankov. Stenografi zaslužijo od 8 do 11.000 frankov. Ravnatelji političnega in informacijskega oddelka imajo po 53.000 frankov, člani obeh sekcij pa po 13 do 28.000 frankov. Plača glavnega knjigovodje znaša 24.000 frankov, plača prevajalcev 19 do 25.000 frankov, prejemki knjižničarja 26.000 frankov. Če povemo še, da je švicarski frank 11 Din, bo menda dovolj.

V Društvu narodov je končno hvalna služba tudi mesto sluga. Sluga prejema namreč 4.500 do 10.000 frankov. Šoferji, nočni čuvaji in slični osebje dobivajo 4800 do 7000 frankov. Zelo dobro je plačan ravnatelj mednarodnega zdravstvenega odbora, ki ima letno 53.000 frankov. Končno prejema ravnatelj pisarne za razorožitev 41.000 frankov. Razume se, da je na val na te sijajne plačane službe izredno velik. Društvo narodov ima nastavljenih nekaj uradnikov samo za to, da zavračajo vloge nadležnih prosilcev.

Brezžična telefonija z ultravijoletnimi žarki

Na bolognski univerzi predava fizični profesor Majorana. Njegovo ime je zaslovelo pred vojno, ko se je razvedelo po svetu, da je iznašel posebne vrste mikrofon. Njegov najnovejši izum pa je odkritje sistema brezžične telefonije na podlagi nevidnih ultravijoletnih žarkov na precej veliko daljavo.

Majorana je delal poskuse med Bologno in nekim 16 km oddaljenim krajem. Eksperimenti so se baje dobro obnesli. Glas se je slišal povsem razločno. Na enako razdaljo je delal eksperimente z brezžično telefonijo svojčas izumitelj Marconi. Dosegel je velike uspehe, katere si od svojega izuma sedaj obeta tudi prof. Majorana.

Bolno nemško vojaško vodstvo in bitka na Marni

Na Nemškem je pravkar izšla iz tiska zanimiva knjiga Švicarja Bircherja, ki se je udeležil bitke na Marni ter je povzel 24. nemškemu pešpolku v činu polkovnika. Pisatelj pripisuje poraz na Marni slabemu zdravju odličnih faktorjev v nemškem armadnem vodstvu. Moltke, ki je bil v začetku 1914. imenovan za vrhovnega poveljnika nemške vojske, že za svojega imenovanja ni bil fizično dovolj odporen in duševno tako čil, kakor bi zahteval položaj v tako resnem času. Bolehal je na arterijsklerozi in na izlivu žolča. Njegovo zdravstveno stanje se je odražalo v obupni neodločnosti in skrajnem pesimizmu, o čemer pričajo tudi Moltkejeva pisma iz tiste dobe.

Poveljnik II. armade, svoje čase eden najposlednjih nemških častnikov, je takisto imel arterijsklerozi. Prvi pribojnik Bülow Lanenstein pa je trpel na Basedowovi bolezni, ki izvirja iz motenj v zaščitni žlezi. Polkovnik Heutsch, kateremu je bila poverjena važna naloga oskrbovanja zveze med generalnim štabom in med četami, je bolehal na žolčnem kamnu in je baš v dneh bitke na Marni ležal, ker je imel težak napad in koliko. Odločilna vloga na bojišču je pripadla drugi armadi, ki je bila poražena ter je morala prepustiti svoje pozicije tretji armadi. Prva je že itak prej odstopila, druga in tretja pa sta se mo-

rali umakniti po kratkem bojevanju. Tako so bili Nemci dne 6., 7. in 8. septembra 1914. poraženi. 9. septembra so se umaknili in tega umika je bilo v prvi vrsti krivo nepovoljno zdravstveno stanje poveljnikov posameznih oddelkov.

Sarwat paša,

ministrski predsednik nove egiptске vlade.

Velika nesreča na dvigalu

V torek se je pripetila v tovarni berlinske tvrdke »Allgemeine Elektrizitäts-Gesellschaft« težka nesreča, ki bo bržčas zahtevala več človeških žrtev.

Pred nekaterimi dnevi so v omenjeni tvornici inštalirali novo tovorno dvigalo. Delo je bilo že malone dokončano in so opravljali v torek le še manjša montažna dela. Opoldne s hoteli lift preizkusiti, kako funkcionira. Sedlo je vanj osem delavcev, ki so se dali potegniti do drugega nadstropja. Tedaj pa se je dvigalo nenadoma ustavilo in se preden se je kdo utegnil začuditi, kaj naj bi bil vzrok temu, je nenadoma z bliskovito brzino švignilo v globino, kjer se je razbilo na kose. Vseh osem oseb, ki so se nahajale v dvigalu, je pri tem dobilo težke poškodbe. Na njih obupno ječanje so nato prihiti delavci in spravili nesrečneže z velikimi težkocami na varno.

Reševalcem se je nujil strašen pogled. Nesrečniki so si pri padcu zlomili roke in noge, nekateri tudi hrbtenico. Vsi so bili že nezvestni. Odpeljali so jih takoj z rešilnim vozom v bolnico.

K vremenskim katastrofiam v Ameriki

Del velikega nasepa ob Mississippiju, ki so ga morali Američani razstreliti, da obvarujejo mesto New-Orleans pred poplavo.

vendar je malo upanja, da bo mogoče komu ohraniti življenje.

Nesreča se je dogodila, kakor je ugotovila komisija, radi tega, ker se je pretirala železna vrva, na kateri je viselo dvigalo. Uvedena je stroga preiskava.

Zakon z mrličem

Dunajska sodišča so imela veliko opravka s procesom, katerega je že dolga leta vodila proti avstrijskemu erarju neka mlada žena.

Margareta Kreibichova je bila več let zaročena z aktivnim častnikom bivše avstro-ogrske armade artiljerijskim poročnikom Francem Hierathom. Nadporočnika so kmalu po izbruhu svetovne vojne ujeli Rusi, preživel pa je srečno revolucijo na Ruskem in doma ter se je dal dne 9. septembra 1920. poročiti po katoliškem obredu potom posebnega zastopnika. On je bil še vedno v ruskem vojnem ujetništvu, nevesta pa je čakala nanj doma.

Kmalu po poroki je prišlo iz Rusije poročilo, da je moža v Sibiriji pobrala kuga. Nadporočnikova žena je tedaj zahtevala svoje pravice od avstrijskega vojaškega ministrstva, katerega je tožila radi nakazila penzije. Ministrstvo je zahtevalo dokazov za nadporočnikovo smrt in je prejelo obvestilo, da je Hierath umrl v Tomsku dne 17. marca 1920, to je pol leta prej, nego je stopila njegova žena pred oltar z možkim, ki je zastopal njenega ženina.

Začelo se je tožbenje na debelo. Ministrstvo ni hotelo izplačati penzije in je začelo iskati ljudi, ki bi lahko povedali, kdaj je Hierath sklenil svoje življenje. Našel se je univ. docent doktor Hölzl, ki je potrdil, da je Hierath umrl že marca 1920, in na podlagi te izjave je vojni minister odredil Kreibichovi pravico do pokojnine. Ženska se tudi sedaj ni zadovoljila z razsodbo. Predložila je dokumente, ki naj bi podprli njeno trditev, da je njen ženin, po njeni razlagi že zakonski mož, umrl še pozneje. Toda izvedenci so dognali, da so poštni žigi na korespondenci ponarejeni in na podlagi tega izreka je bila mrličeva »žena« povrhu še obsojena na zaporno kazen.

Sezija prahu

in motorjev je tu. Brez »Bajazza« - obleke tvrdke Drago Schwab, Ljubljana, ne sedi na motor, ako si misliš ohraniti telesko

Carl de Vogt

Senzacijsko kriminalni vefilm!

Samo ob: 4, 1/2 6.

Beračeva

ELITNI KINO MATICA

najugodnejši vstop v srečni ljubljani!

Hanni Weisse

Elegantno! Razkošno! Pustolovno!

Samo ob: 4, 1/2 6.

skrivnost

PAZITE

na naš jutranji velenimivi spored!

Propaganda za novo moško modo v Parizu

Znani pariški gizdalin Maurice de Waleffe je začel propagirati novo moško modo. Kar je pred kratkim poskusil z lutkami, je sedaj ponovil z živimi ljudmi. Waleffova namera je uvesti moško modo kratkih dokolenskih hlač. K tej noši spadajo seveda dolge nogavice, ki segajo takisto do kolen in so po možnosti svilene.

De Waleffe predvideva zaenkrat kombinacijo kratkih hlač s frakom, svilenimi nogavicami in lakastimi čevlji. Sam izjavlja, da hoče »latinizirati« moško obleko in se upreti širokim oxfordskim hlačam, katere uvajajo v praktično življenje Angleži.

Propagator je imel tudi predavanje, pri katerem so bile najbolj zabavne demonstracije. Moške manekine so namreč instruirale ženske, kako se je treba obnašati, da izzove manekin pozornost in navduši občinstvo. Klub temu

pa je stvar klaverno propadla. Med 3000 poslušalci je našel De Waleffe komaj pol tucata ljudi, ko so pritjevali njegovim izjavam.

Spomenik Carusu

Prijatelji in častilci slovitega italijanskega opernega tenorista Carusa hočejo postaviti v Napolju spomenik, ki bo predstavljal pokojnega pevca v naravni velikosti. Spomenik bo stal pred mavzolejem, v katerem se nahaja konservirano Carusovo truplo. Mavzolej ima steklena okna. Ameriški turisti, ki prihajajo vsako leto v Italijo, so celo z mrtvim Carusom delali kupčijo. Fotografirali so pevca v rakvi skoro vsako leto in prodajali reprodukcije teh slik v obliki razglednic. Italijani so jim postali naenkrat nevoščljivi in so sklenili okna na gosto zamrežiti, pred vhod pa postaviti kip, ki bo omogočal zlasti filmsko snemanje glasovitega pokojnika, ki je Američanom še v dobrem spominu.

Socijalna politika

Dr. J. Bohinjec:

Zakaj je naše nezgodno zavarovanje pasivno

Nezgodno zavarovalna panoga je t. 1925 zaključila s poslovnim primanjkljajem od Din 15.004.698.64. To je knjižni primanjkljaj, ki se bo radi odpisov dolžnih premij še za znatno vsoto zvišal.

Ta številka je tako strašna, da mimo nje ne smejo iti molke, ne naši gospodarski krogi in ne naše delavstvo.

Predvsem je treba poudariti, da stroški nezgodno zavarovalne panoge po zakonu obremenjujejo le delodajalca in to v poslednosti pravičnega naziranja, da je nezgodno zavarovanje po svojem bistvu le na poseben način organizirana zasebno-pravna jamstvena dolžnost delodajalcev, ki morajo jamčiti za po obsojeleži civilno pravnih predpisih za vsa škoda, ki nastane delavcu v obratu na zdravju in življenju. Telesne poškodbe so del rizika obratovanja in zaposlenja delavcev in ta riziko pada v breme delodajalca kakor vsak drugi poslovni in produkcijski riziko. Da posamezni podjetnik ta zasebno-pravni riziko lažje nosi, je zakon iz celokupnosti vseh delodajalcev svrnil rizikovo vzajemnost, ki je mesto prejšnjega individualnega jamstva uvedla kolektivno jamstvo.

Pogosto se povdarja, da so nezgodno zavarovalni prispevki še previsoki, dasi znašajo le 5 % pri nevarnosti 100. Treba jih je znižati. Ta zahteva je uresničljiva le z istovrstnim znižanjem izdatkov. Nalozbe breme izdatkov predstavljajo iz naslova nezgodnega zavarovanja izplačane denarne podpore (rente) in druge dajatve v naravi (zdravljenje, proteze itd.). Nepridržani izdatki (uprava) so morda nekaj previsoki, o čemer pa z ozirom na to, da je zavarovanje za pretežni del države novo in se mora boriti z velikimi težkocami, kar upravo podražuje, pa se ne more absolutno trditi. Pa tudi, ako bi se upravniki in drugi nepridržani izdatki mogli znižati na teoretično najnižjo mero, bi ta restrikcija z ozirom na visoke druge izdatke ne imela za celotno obremenitev nezgodno zavarovalne panoge nobenega pomembnejšega vpliva. Povdarja se tudi, da so dajatve (rente) previsoke. Res je, da naše nezgodno zavarovanje nudi največ in da je v tem oziru socialnejše nad najbolj socialnim. Toda tudi te »prekomerne« dajatve niso glavni vzrok pasivnosti. S prilagoditvijo nezgodno zavarovalnih dajatve povprečnim normalnim dajatvam v drugih državah bi prišli sicer nekaj milijonov, toda ne toliko, da bi bila kriza bistveno ublažena. Vzrok pasivnosti se suče okoli drugega pojasa: v prevelikem, nenormalnem številu nezgod in v nenormalni teži nezgodnih poškodb in v poslednosti tega v preveliki premiji. Naša nezgodno zavarovalna premija ne odgovarja številu in teži nezgodnih slučajev. Kadar zato govorimo o potrebi znižanja premije ali samo o gospodarski nevarnosti zvišanja iste, moramo istočasno govoriti in razmišljati o potih in sredstvih, kako znižati število nezgodnih slučajev. Ta problem leži pred nami še popolnoma nedotaknjen. Ta problem je gospodarsko izredno velike važnosti. V industrijskih državah je potreba rešitve tega problema povzročila velikopotezne organizacije.

Amerika ima v tem pogledu prednost. Po tovarnah je nastavljeno specialno osebje, ki ima izključno nalogo delovati v smeri preprečevanja nezgod z najrazličnejšimi sredstvi. Do popolnosti je razvita organizacija »National Safety First«, ki je prepletena po celi Ameriki in ki uporablja najrazličnejše metode, zlasti propagando z raznimi plakati, slikami in napisi in skuša z drugimi psihološkimi sredstvi delavstvo na-

vajati k previdnosti, previdarnosti, premišljenosti pri delu itd. Člani družbe »National Safety First« so tovarne in delavske organizacije. Podobne organizacije so se razvile tudi v Angliji, Nemčiji (n. pr. Unfallversicherungsbild G. m. b. H.), pred kratkim je bila podobna organizacija ustanovljena za Avstrijo na Dunaju. Zakonodajna industrijskih držav polaga posebno važnost na to, da je produkcija novih strojev prilagojena vsem izdanim varnostnim predpisom.

Znanstvena raziskavanja in opazovanja skoz več let so pokazala, da komaj eno tretjino nezgod povzročajo manjšake ali nepopolne tehnične varnostne naprave, ostale dve tretjini nezgod pa povzročajo delavci sami radi popolne brezbrzičnosti napram raznim nevarnostim. Zato je glavno delo zgoraj omenjenih organizacij osredotočeno na izobrazbo delavstva, na propagando med delavstvom. Rezultate opazujejo razni psihotehnični oddelki uradov inspekcije dela. Uspehi so presenetljivi. Število nezgod pada in s tem prihranijo nezgodno zavarovalni zavodi velike milijone, podjetjem pa so ohranjene dobro kvalificirane moči, da ne govorim o drugih dobrih posledicah. To delo pa je seveda omogočeno le s tesnim sodelovanjem podjetja in delavstva. Interese obrata in preprečevanje nezgod je spravi v harmoničen sklad. Delo je pospeševati le v toliko, v kolikor je to v skladu z varnostjo ljudi.

Naša industrija je mlada. Nima zadostnih izkušenj in tudi ni tehnično popolna. Zato so pri nas nezgode bolj pogoste, kakor v starih industrijskih državah. Ako trdijo, da angleška industrija v enem samem letu povzroči smrt toliko ljudem, da bi izpolnili verigo od Londona do Edinburga, je to število pri nas relativno še večje. Zato nastaja nujna potreba, da to število zmanjšamo. Edino sredstvo za to je vzgoja. In to vzgojevanje je treba organizirati, tako dolgo je zahteva po znižanju premij neustemeljena. V letu 1924 so v državi podpore v denarju in v naravi dosegle 22.97 % napram predpisu. V letu 1925 pa je 40.93 %, v letu 1926 bo ta odstotek prekoraj 60 %. Porast te številke je žalosten. Kljub vsemu temu pa je pri nas nezgodno zavarovalna premija najnižja in znaša povprečno le 1.65 % od zavarovane meze pri 30 % povprečnem nevarnostnem odstotku.

Kako Harry Pilcer govori o TAKY.

Evo ga naziranj tega znamenitega igralca: »Nobena žena ni popolnoma dosegla višek lepote, še ima dlake in mozole na vratu, po rokah ali pa po nogah. Jaz popolnoma razumem, da se žena proti rabi britve, ker dlaka vedno le na novo poraste in je vsakokrat še močnejša nego je bila poprej. Britve povzročajo tudi izpuščaje na koži. Kar se pa tiče običajnih depilatorjev, oni so komplicirani in nimajo prijetnega vonja. Ali odkar je bila iznajdena Taky, lahko vsaka žena, ki se res briga za svoj telesni čar, v roku 5 minut kjerkoli se naj tudi nahaja, odstrani vse nepotrebne dlazice. Ta lepo dišča pomada, ki se uporablja precej ko pride iz tube, je absolutno nenevarna, in jaz sem zanesljiva, da ona vsem uničuje dlazice, ki povzročajo, da nanovo poraste a lepka in finejša. Jaz sam uporabljam to pomado in sem nad njenim uspehom naravnost očaran.

HARRY PILCER

Glavna zaloga HENRY H. NEUMANN, ZAGREB Boškovičeva 42.

Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

80-a

Martina:

Prvič

Vikica mi piše, kakor zna pisati le ona. Sama bel nageli, počne o njih:

Pred njim bi jih kmalu stresla na tla. Druga mi jih je dala, napoln zani. Spotoma v avto sem trgala vele listke proč, da je ostala pri večini še dovolj košata, zelenkasto zasenčena sredina. Vprašala sem jih, kakor da so marjetice, ali ga ljubim, ali ne. (Teta me je gledala postrani in se mi smejala. O — saj ne ve nič!) Povedali so: da! in jaz sem trmasto rekla: ne! Čisto prav. V modernem življenju moderna dama ljubi le enega: sebe.

Poslušaj, kaj vse mi pravijo razna čuvstva!

Nagnjenje do njega: Prav za prav bi bil on s svojim genialnim duhom vreden, da se ga oklene izmed sto vseh sto deklet.

Samozavest: Kaj sem pa jaz? Nisem izmed sto, izmed tisoč deklet sem ena!

Objektivnost začudeno vpraša: Odkod to povišanje same sebe? Ali nisi ohola?

Za kar se smatraš, to si! Jo pregovori samozavest.

Kri točje vmes svoj ritmični takt. Čutim, če bi si le malo ranila kožo na roki,

bi mi šinila v mogočnem loku skozi zrak, tako divja je. Dobro se zavedam, kako mi oči sipljejo iskre in jih rajša pobešam, ker me je nekako stram. Ko me pa hočejo vsi narobe razumeti! Zakaj sem vedno tako živa? Dediščina po mami? V njej je še polno duševne razgibanosti in delavnosti. Pri pet in petdesetih!

On! Oči se mu svetijo, ali z mrzlim ognjem, da se stresesh. In če hočesh njegovemu pogledu prav do dna, vidiš samo pustino. Kaj ni tu notri nikdar cvetelo? Njegova nezvesta prva — saj veš, dekle, vzrok! Čemu vprašuješ?

Dober je z menoj. Ne namenoma! Ali — ali — morda le misli, da je dobil v meni dušo, ki mu bo vdana? Ne morem, preveč sem že samosvoja in preveč še dekliska.

Bojim se ljubezni! Kadar bom ljubila, bom brezmejno, brez pridržka, naj splamenim do pepela v tem čuvstvu! Hvala bi le, da bi na viknu sreče šla v Vse, ne potem, ko bo pot vodila navzdol. Kajti v stalno ljubezen ne verujem; v stalno prijateljstvo pač.

Teta mi je v svojem albumu pokazala fotografijo njegove izvoljenke in je rekla: »Rada sem jo imela!« Temno sem se ozrla na sliko. Glavica ogrskega ciganka me gleda s porednim usme-

vom okoli ust. Da, takemu dekletu mora biti vsak naklonjen. Tik pred poroko ga je pustila in po šestih tednih je postala žena opernega tenorista. Nič se ji ne čudim. Lepota se rada druži z muhavostjo. Vendar — kako je moralo vse to vplivati na njegovo notranje življenje! Da ne zaupa nikomur več, je dejal zadnjič. Malo neprijetno me je dirnilo.

Samozavest se iznova dviga: Kakor hoče! Jaz ostanem enaka, naj mi zaupa ali ne. Nisem železna zastavica na strehi in on ni veter.

Pustimo to! Vsega ima dovolj in je vendar tak uboječ! Trpi. Rada bi mu bila v tolažbo — če se ne bi obenem tako bala. Kakor zaprt cvet sem, ki noče in noče stresti zelenega pokrova. V življenja julijskih dneh — da, da — hiti čas!

Vikica, še prehitro boš doživela in izživela. Nikar si ne želi bodočnosti, ko si vendar v najlepši sedanjosti! Zavidam te skoro.

? STANLEY ?

M. Zévaco

Papežinja Favsta

Roman

Tudi Jezus, nekaj apostolov in dva mučitelja so bili ostali v krogu.

»Udrihajte! Udrihajte!« je Jezus izpodbujal krvnika. Mučitelja sta ga jela na yso moč opletati s svojima dozdevnima korobačema.

»Sire!« je zavajal Jezus. »Gospod kralj francoski, kje ste? Glejte, kako delajo z menoj hugenotje! Jaz pa molčim in ne črtnem besedice...«

Množica je zarohnela pri teh besedah. Kričanje »Živel Henrik Sveti!« se je spet oglasilo. Tedajci pa se je pojavil med vrati katedrale človek v bogatem odelu in je pristopil k Jezusu. Ko so ga ljudje zagledali, je nastala globoka tišina. Črtilonovi vojniki so pozdravili z oroženji. Guise pa je skočil s konja, odkril se in skrivil hrbet v globok priklon...

Zakaj mož na pragu cerkve je bil francoski kralj.

Ne meneč se za Guisa, je Henrik III. obstal pred Jezusom, pokleknil in zaklical sredi občega molčanja:

»Klical si me, gospod Jezus, mene, nesrečnega kralja, ki so ga njegovi lastni podaniki pobili na tla, zatajili in pregnali! Evo me,

138

sladki Jezus! In ker si me klical na pomoč, dovoli, da obrišem dragoceno kri, ki lije iz tvojih ran!...«

Tako govoreč je Henrik III. vstal, izvlekel žepno rutico in je brisati laži-Jezusa, ki je ves v zadregi ječlal:

»Sire, sire!... To je prevelika čast!...«

Množica je zmerom nestalna v svojih čuvstvih. Ko so ljudje zagledali kralja klečečega pred figurantom, ki je predstavljaj Jezusa, so jeli navdušeno vzklikati in ploskati z rokami. Kralje pa je mahnil z rokami, češ, naj utihnejo.

»Primite ta dva brezsrčnika!« je zaklical, kažoč na prestrašena mučitelja. »Vrzite ju v ječo, izprebičajte ju, kakor sta onadva bičala Gospoda, in nato ju obesite!«

»Oh, sire!« je zajekal sam Jezus. »Saj ni bilo zares, vaše Veličanstvo, bilo je samo tako...«

»Gospod Jezus vama je izprosil življenje!« je povzel Henrik III. »Po tem takem bosta samo bičana in zaprta. Odvedite ju!...«

Vojniki so prišli nesrečnega in so ju neutegoma vlekli v zapor, čeprav sta vekaje prosila milosti.

Tako naj se zgodi vsakomur, kdor je sovražnik Boga in svete Cerkve!« je viknil kralj.

Vseobče vzklikanje je pozdravilo te besede, le da se zdaj ni več glasilo »Živel Henrik Sveti!« ampak »Živel kralj!« Henriku III., ki je bil malone že pozabljen ta klic, so se zasvetile oči Nato se je obrnil k vojvodi Guiskemu.

»Bratranec,« je dejal, »pojdiva zahvalit Gospoda za veliko radost, ki nama jo je dodelil današnji dan. Nato hočemo v mestni hiši

drage volje poslušati pritožbe, katere nam sporočajo naši Parižani. Spustite naše ljube podanike v stolnico...«

To rekoč je obrnil Guisa hrbet, se preden je ta utegnil ziniti, in je prvi prestopil prag katedrale.

»Oh!« je skrtnil Guise sam pri sebi. »Ta kralj, ki ni kralj, se me drzne izzivati in zasmehovati! Pa sem se še obotavljaj!... Oh, le počakaj!...«

Henrik III. je bil ukazal, naj spuste pariške spokornike v katedralo. Toda cerkev je bila tako polna njegovih lastnih plemičev in oborožencev, da je ostalo prostora jedva še za dvajset Guisevcev, ne za več.

Kralj je sedel na prestolu pod baldahinom; telesna straža ga je obdajala z vseh strani. Vesoljna truma pariških romarjev in chartreških meščanov je morala ostati pred cerkvijo in se zadovoljiti s tem, da ji je zdaj pa zdaj priplaval do ušes kak kosček blagoslova ali odlomek latinske pesmi.

Ko je bila maša pri kraju, je Henrik III. sredi svojih dvorjanov ostavil cerkev in odšel v mestno hišo, ne da bi se zmenil za vojvodo Guiskega. Niti besedice mu ni privoščil!

Vojvoda je ves besen obstal pred stolnico, sam ne vedoč, kaj naj stori. Ali ne bi bilo bolje, da se še to minuto vrne v Pariz?

Med tem pa je stopil k njemu eden kraljevih plemičev in se je priklonil, rekoč:

»Gospod vojvoda, njegovo Veličanstvo mi je naročilo, naj vam povem, da boste s svojimi spremljevalci vred jutri ob devetih dopoldne sprejeti v mestni hiši...«

Otvoritev vinotoča!

Vljudno naznanjamo p. n. občinstvu, da bomo v soboto, dne 7. maja otvorili vinotoč v Lekarniški ulici 7 v katerem bomo točili pristna dalmatinska vina in to:

črno kastelansko liter Din 12—

opolo iz otoka Vis 12—

belo iz otoka Hvar 12—

nudimo tudi dalmatinsko olje liter Din 25—

S spoštovanjem

Bonačić & Baković

veletrgovina dalmatinskih vin na drobno in debelo

Split - Maribor

skladišče: Slomškov trg št. 6.

Glasbena Matica v Ljubljani sporoča žalostno vest, da je umrl njen častni član, župnik, preč. gospod

Jakob Aljaž

slovenski skladatelj

Pogreb se vrši na Dobjem v soboto dne 7. maja ob pol 11. dop.

Možu, ki je bil vzor slovenskega idealista ter neumornega in nestrastnega delavca, časten spomin!

V LJUBLJANI, 5. maja 1927.

Mestni pogrebni zavod

V globoki žalosti naznanjamo, da nam je naša srčno ljubljena mama, gospa

Elizabeta Weber

sod. ofic. vdova,

v četrtek dne 5. t. m. po dolgi, mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne nam pokolnice bo v soboto, dne 7. maja 1927 ob 6. uri popoldne iz mrtvašnice državne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 6. maja 1927.

Globoko žalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod

Dr. Fr. Kolterer

šefzdravnik zdravilišča 5790

Rogaška Slatina.

ordinira od maja do oktobra.

Starešinski Zvezi jugoslov. akad. društva »Triglav« v Mariboru je umrl njen član župnik, gospod

Anton Gabron

ki ostane vsem Triglavom v spominu kot vzor borca za svobodo naroda.

V Mariboru, 5. maja 1927.

ODBOR.

Mestni pogrebni zavod.

Potrj globoke žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš predobri soprog, oče, brat, stric in svak, gospod

Matej Miklavčič

magistratni uradnik v pok.

dne 5. t. m. po kratki in mučni bolezni bogujdano preminul.

Pogreb dragoga nam pokojnika se bo vršil v soboto, dne 7. maja ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Cesta v Rožno dolino št. 44, na pokopališču k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 5. maja 1927.

Ivana Miklavčič, soproga.

Evgen, Stanko, Matko in Oton, sinovi. — Franjo Miklavčič, brat

Mestni pogrebni zavod.

Naš srčno ljubljani soprog, skrbni oče, gospod

Oroslav Peček

hišni posestnik

je dne 5. t. m. po kratki, mučni bolezni mirno preminul.

Pogreb dragoga nam pokojnika se bo vršil v soboto, dne 7. maja ob 2. uri popoldne iz državne bolnice na pokopališču k Sv. Križu.

Maša zadušnica se bode darovala v farni cerkvi v Trnovem.

LJUBLJANA, dne 5. maja 1927.

Uršula Peček, roj. Modic, soproga.

Viktor, trgovec, Bochum, Nemčija. — Henrik, poročnik, Skopje. Bojan, član Narodnega gledališča, Stanko, narednik, Angelca, sinovi in hči.

Prostovoljna prodaja.

Hotel „Mangart“

na Rečici - Bled, ob glavni kolodvorski cesti na Bledu, z novo urejenimi restavracijskimi prostori, tujskimi sobami, podzemeljskim kegljiščem restavracijskim vrtom, krasnim razvedlom itd.

se prodaja

za nizko ceno. — Plačilni pogoji zelo ugodni. — Za nakup je potreben malenkosten kapital. — Polzve se pri notarju Alojzju Peganu v Radovljici.

L. Mikuš

LJUBLJANA, Mestni trg 15

Izdelevatelj delnikov

Na drobno Na debelo

Zaloga sprejemalnih palic

Štiri delovni na eno urdelo.

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša predraga mati, tašča in stara mati, gospa

Julijana Kočevnar

po dolgi in mučni bolezni, v 71. letu starosti, včeraj mirno v Gospodu zaspala.

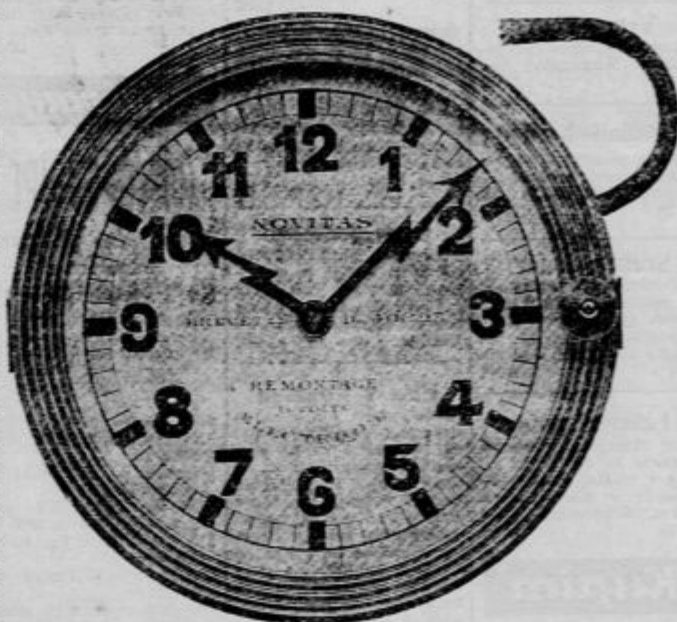
Pogreb blagopokolnice bo v petek, dne 6. maja ob 2. popoldne iz hiše žalosti.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v tukajšnji župni cerkvi.

V SREDIŠČU OB DRAVI, 5. maja 1927.

Zalujoči otroci:

Minka, Franjo in Ivo ter vsi ostali sorodniki.

Električna ura

za automobile in motocikle

6 volt 12 volt

F. Čuden

Ljubljana Prešernova 1

Hektografični aparati,

zvitki, masa, hektografični trakovi vedno in najceneje v zalogi pri

LUD. BARAGA, Ljubljana,

Selenburgova ulica stav 61

A. JINKOVEC MAJ. K. SOSS

SRAJCE KRAVATE KLOBUKI MODNE POTREBSCINE

Prva ljubljanska veletržnica za kavo

Karol Planinšek

priporoča svoje priznane najboljše mešanice

pražene kave.

Cenj. odjemalcem se zmelje kava električnim polom takoj pri nakupu brezplačno in sicer za turško ali navadno kavo.

Prodajalnica:

Dunajska cesta vogal Tavčarjeve ulice.

Prometni zavod za premož d.d. LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo samo na debelo

Premog, domači in inozemski, za domačo kurjavo in industrijske svrhe

Kovaški premog vseh vrst

Koks, tivarški, plavžarski in plinski.

Brikete.

Prometni zavod za premož d. d., Ljubljana,

M klošičeva cesta št 15/1